

TRE MAANEDER

I PARIS.

Af

En norsk Dame.

Christiania.
Trykt i Johan Dahls Officin.
1848.

Lykkelige Blade! I skal see,
Det Land, jeg ofte sukker efter,
Smertelig maaske dog föle Vee,
For ukjendt Skjebne mangle Kræfter.

Tetbeskrevne Blade, Tankens Tolk,
I vandre hen til kjære Egne,
Bring min Hilsen til det norske Folk,
Og önsk det Fryd paa mine Vegne.

Uerfarne Blade, glemmer ei,
At Verdens Domme ei er milde,
Kun hos Venner af Jert andet Jeg,
I söge Eders Glædes Kilde.

Ængstelige Blade, fatter Mod. —
Naar ingen Fordringer I have,
Da er ogsaa Verden mild og god —
Forsmaar ei simpel Nytaarsgave!

Paris, 19de Juli 1847

Min kjære Caroline!

Uendelig mange Aar ere henrundne, siden Du har seet en eneste Linie fra min Haand, og om jeg mindes ret, ere endnu flere hengaaede, siden jeg modtog Brev fra Dig. Det synes saaledes, som om vi reent skulde have glemt hinanden, og dog, om jeg tör dömme efter mine Fölelser, er dette ikke Tilfældet. Vort Venskab blev knyttet i Barndommens skjönne Aar, og intet formaaer at udslette det Indtryk, den barnlige Sjæl modtager; alle de Baand, der knyttes senere i Livet, hvor ömme de end kunne være, maae dog vige for dette; de kunne ikke bestaae Pröve mod hine aldrig tilbagevendende uforglemmelige Venskabsbeviser. Man ophörer at skrive hinanden til, men aldrig at mindes hinanden, dette er hvad vi have gjort. Du er desuden gift, har Mand, Börn og et stort Huus at sörge for,

samt endnu dertil Bergensstifts yndige Egne at sværme i, ikke at tale om Dine Koer, Kalve og Faar, som formodentlig for en Husmoder indeslutte langt mere Poesie, end man kan tælle Stjerner paa Firmamentet. — Ogsaa jeg har og har havt mine Beskjeftigelser, först undervises selv, dernæst undervise Andre, og i det Haab at blive ret gavnlig for mit Lands unge Damer og skabe mig selv en sorgfrie Fremtid, er jeg nu paa Reiser i Frankrig og befinder mig for Oieblikket i det muntre, glimrende levende Paris. Det er saaledes, min bedste Veninde! for at give Dig en Reisebeskrivelse, og i det Haab derved at glæde Dig, jeg tilsender Dig disse Linier.

Den 27de Juni Kl. 10 Aften gik jeg ombord ved Christianias Brygge paa Briggen "**Vandringsmanden**" bestemt til Calais. Overfarten var meget lykkelig, vi vare kun 8 Dage underveis og landede paa Calais's Rhed Kl 6 Eftermiddag den 5 Juli. Om disse 8 Dage er intet andet at sige, end at jeg kjedede mig, sov, spiste, led af Sosyge og tænkte under alt dette med den inderligste Vemod paa mit elskede Norge og de Kjære, jeg der havde forladt, paa den ubekjendte usikkre Fremtid, jeg nu gik imöde i et fremmedt Land og blandt fremmede Mennesker. Kl. 3 Eftermiddag den 5te Juli saae vi Land og Kl 6 ankrede vi Calais sveer hoist usseelig ud fra Sösiden: men naar man kommer

ind i Byen, er den meget smuk og bygget i gothisk Smag. Den tæller omtrent 30,000 Indbyggere og er overalt forskjonnet med Blomster og Viinranker; især deleshed er det nydeligt at see, hvorledes alle Gaardsrum ere skjönt udzirede med Grönt. Man seer alle Mure bedækkede med Viinranker lige til Taget og desuden en Mængde Blomsterpotter staaende i symetrisk Orden, prydede med de yndigste Blomster. Alle Classer af Indvaanerne ere meget smukke, Mænd og Qvinder, Gamle og Unge. I de Dage, jeg tilbragte der, feiredes en Folkefest, kaldet: la Fête de Saint-Pierre. Dette gav Anledning til, at jeg saae næsten alle Byens Indvaanere; thi Kl. 6 hver Eftermiddag, 3 Dage efter hinanden, strömmede alle Mennesker ud til Forstaden Saint-Pierre, hvor der blev dandset, sjunget, musiceret og indtaget Forfriskninger. Der var Dandselocale vaavel for den bedre, som for den simplere Classe; man betalte en Ubetydelighed i Entree og Enhver gik ind for at more sig, for at dandse. Damerne vare nydeligt men simpelt klædte; Alle bare höihalsede Kjoler, — Herrernes Toilette var elegant. Tonen var behagelig, Alle saae glade og tilfredse ud, og det led, som enhver morede sig guddommeligt Det var ikke alene den förste Ungdom som dandsede, ogsaa ældre Matroner paa 12 L℔ Vægt svævede med Sylphidetrin i Françaisens bevægede Vrimmel Hvergang der dandsedes Polka, hörte

man Lyden af Kastagnetter blande sig med Musikkens Toner, hvilket forekom mig overmaade comiskt og latterligt. Kl. 12 var Alt endt, og den hele Fest bar Præg af uskyldig Munterhed og en barnlig Livsfrohed, der af sig selv holdt sig inden Grændserne for det Passende. Om Aftenen er det ellers almindelig Skik, at alle Byens Herrer og Damer spadsere ved Canalens Bredder paa lange Broer, som ere byggede ude i Vandet, og kan man derfra med Kikkert i klart Veir see de Spadserende paa Bryggerne i Dovre. Hvad der forundrede mig meget i Calais var, at alle Fruentimmer af den simplere Classe i 28 Graders Varme bave store tykke sorte Klædeskaaber med lange Kraver. Jeg spurgte om Aarsagen hertil og fik til Svar, at det var en gammel Skik, oprindelig bestemt for at skjule den simplere Classes mindre reenlige Klædning. Saavidt jeg ellers kunde bemærke, herskede der megen Reenlighed i Calais. Af den simplere Classe bave Alle lyse Klæder, som oftest Skjørt og Kofte og saae meget nette og rene ud; men hvad jeg i høi Grad fandt hæsligt, det var de umaadelig lange uægte Ørenringe, som alle simplere Fruentimmer bære — Dobberne paa Ørenringene hang lige ned paa Brystet. Egnen om Calais er vel vakker, men mangler Vand og kan aldeles ikke sammenlignes med Norges deilige begeistrende Natur. Træerne ere smukt ordnede i Alleer og Alt

har Udseende af Orden og Smag. Jeg havde en meget behagelig Kjöretour, en Miil fra Byen med en Familie ved Navn van Grutten. Min Pen formaaer neppe at sige Dig, hvor jeg fandt disse Mennesker elskværdige. Hele Familien bestod af Hrr og Madame van Grutten med deres lille treaarsgamle Datter, der er en sand Engel — et nydeligere Børn kan neppe tænkes; det er ogsaa Forældrenes Stolthed og Fryd, og man kunde føle sig lykkelig blot ved at være Tilskuer af denne lille Kredses gjensidige Kjærlighed. Efter Kjöretouren drak jeg Thee hos Familien om Aftenen, og fik derved Anledning til at beundre den store Orden i Forening med simpel Elegance, der herskede over det hele Huus. I det Hele taget boe de Franske meget indskrænket; men deres Huse ere ypperlig indrettede med Skabe, smaae Garderober m. m. Talende om elskværdige Væsener kan jeg umulig nægte mig den Fornöielse at give Dig et lille Portrait af min Vertinde i Hotellet Chapuis. — Madame Chapuis er födt Italienerinde og taler det franske Sprog paa en saa comisk Maade, at man fast skulde troe, man hörte articulerede Toner af et eller andet udenlandsk Dyr. Alle Franske gjentage meget ofte — „Oui“ — og noget Latterligere end at höre hendes tigange gjentagne „Oui“ kan jeg neppe tænke mig. Ogsaa hendes Gang var hoist mærkelig, hun flyttede neppe Födderne og Halm-

straa fra hinanden, sandsynligvus af Frygt for at falde; thi paa Grund af det Qvantum Brændevin, „Eau de Vie", hun indtog fra Morgen til Aften, havde hun vanskelig for at holde Hoved og Been i horizontal Stilling Hendes Coiffure var udmærket; jeg antager hun tæller omtrent tredsindstyve Aar og bar dog en lille net Halvkappe for derved bedre at kunne vise de enkelte med Cosmetique sværtede Haar, hun endnu var i Besiddelse af — hvor Haaret manglede, erholdt Huden samme kunstnerisk skjønne Farve som dette, saa jeg kan ikke nok anbefale hendes til Fuldkommenhed grændsende Cosmetique. I de sorte milde Öine glindsede altid Taarer, — hvad enten de vare af Spiritus eller Vand, vil jeg ei bestemt afgjöre; om Læben svævede det yndigste Smil, og meget ofte hörte man som fra en huul Tonde hendes Contrabasstemme nynne bekjendte Operamelodier, der accompagneredes af hendes tvende Canariefugles Sang. Hendes Figur kan godt sammenlignes med Symbolet for Bakkus, og hvad Toilettet angaar, kan det taale den skarpeste Kritik, ligesom ogsaa hendes Kogekunst havde naaet en vis uovertræffelig Grad af Fuldkommenhed.

Hvad der for övrigt meest indgribende virkede paa mit bedre Jeg i Calais, var da jeg den förste Aften, idet Patrouillen passerede mine Vinduer, hörte bekjendte Toner af Regimentets Dotter.

i Frankrig, saa langt fjernet fra mit Födeland, paa en Tid, da mit Hjerte endnu blödede efter Afskeden derfra, gjorde disse Toner et saa behageligt vemodigt Indtryk paa mig, at neppe den kan danne sig noget Begreb derom, der ikke nogensinde har været i en lignende Stemning.

Der er i Calais et meget godt Musæum, og uagtet dette kun har existeret i 7 Aar, fandt man dog der mange og udmærkede Sager. Som særdeles mærkværdigt blev mig blandt Andet vist en meget godt arbeidet norsk lille Smalslæde med Ulveskinds Feld, flere Par broderede Uldvanter fra Tellemarken, udstoppede Aarhaner, Tiurer, Ryper, Hjerper m. m. Den 8de Juli Kl. 2 Eftermiddag presenterede min dyrebare Madame Chapuis mig til Afsked min Regning, hvis hoie Ciffre fik et venligere Udseende paa Grund af den yndige Bouquet, der ledsagede den, og toge vi, Fröken N. min Reisecompagnon og jeg, derpaa en Postvogn for to Personer og ilede paa en hurtig og behagelig Maade det verdensberömte Paris imöde. — Vognen var magelig og elegant indrettet, og da den havde et Forspænd af 5 Heste, kjörte vi den hele Vei med Lynets Hurtighed. Vi passerede uendelig mange mindre og större Byer, hvoriblandt Boulogne, bekjendt som Badested, især tiltrak sig min Opmærksomhed. Det forekom mig, som om Boulogne blandt alle Byer maa være den yndigste Allee-

og Spadseregange seer man nudt inde i Byen, Fontainer, Blomsterbede, magnifique Bygninger, elegante Mennesker, brede Gader og glimrende Equipager.

Fra Calais til Paris er omtrent 24 norske Mile, og tilbagelagde vi disse i 13 Timer; dog maa jeg bemærke, at vi kun kjørte med Posten til Abbeville, en temmelig stor Bye, hvor vi ankom Kl 9 om Aftenen, der opholdt vi os til Kl. 11 for derfra at tage med Jernbanen til Paris; men ligefra Calais kjørte vi, jeg kan gjerne sige, gjennem en kunstnerisk opdyrket Have, forskjønnet med hundredeaarige Alleer, deilige Byer, Landsbyer og Villaer. Natten, som vi tilbragte paa Jernbanen, var kold og fugtig; men Klokken fire, da Solen kom frem, blev det atter yndigt og skjønt, og den sidste Miil til Paris overgaar enhver poetisk Beskrivelse. — Klokken fem om Morgenen kjørte vi ind i Hovedstaden og toge lige til Hotellet „des hautes Alpes." Verten var neppe kommen op, Tjenerne vare søvnige og dorske; Værelset, der blev os anvist, laae i 5 Etage lige mod Morgensolens brændende Straaler; dette i Forening med Reisens Anstrængelser indvirkede meget ubehageligt paa os i de første Timer. — Jeg saae nu det Maal naaet, som i meer end Halvdelen af mit Liv havde været Gjenstanden for mine Ønsker, og dog har jeg maaske aldrig følt mig mere nedstemt end netop i dette Øieblik

Efter et par Timers Forlöb gik jeg ud med nogle Anbefalingsbreve, talte med adskillige Norske, men var og blev forsagt de förste Dage, eller rettere de otte Dage, vi vare nödsagede til at boe i Hotellet og spise paa Restaurationer, noget som ellers i Paris er meget almindeligt for Damer; og det maa jeg sige til de Franskes Roes, at man overalt bliver behandlet med den störste Artighed og aldrig horer et Ord eller seer en Mine, der er mindre passende. Efter otte Dages Forlöb vare vi saa heldige at faae et godt, men meget dyrt Logie hos en særdeles dannet og behagelig Familie, til hvem jeg havde et Anbefalingsbrev med fra Norge. — Monsieur Dupré, vor Vert, er Grosserer, og bestaar den hele Familie af Hr. og Madame Dupré, en Sön paa femten og en Datter paa tretten Aar. Her boe vi nu, og have maattet forpligte os til at blive her i 3 Maaneder. Vi have det hyggeligt og godt i mange Henseender; enkelte Gange mindre efter Önske; men hvor i Verden seer man alle Önsker opfyldte? — Og nu da Du veed jeg har naaet Havn, vil jeg forsöge at give Dig en Beskrivelse over hver enkelt Gjenstand, som her har vakt min Opmærksomhed; thi neppe kan det have nogen Interesse for Dig, at jeg fortæller Dig det daglige Livs smaae Nuancer, hvis eneste Variation efter daglig at have studeret Sproget er, at jeg tilbringer en enkelt Middag eller Aften hos den

norske og svenske Minister Lovenhielm, der er gift med en meget elskværdig fransk Dame, der er saa venlig mod alle Norske og Svenske, som om vi vare hendes Landsmænd. Husets eneste Datter sytten Aar gammel er meget smuk, ganske blond og særdeles venlig, men for sin Alder temmelig corpulent. Med Scandinaver taler hun altid Svensk og det kan ikke undgaae en Iagttagers Opmærksomhed, at dette Talent er Faderens Stolthed, ligesom det ogsaa er iøinefaldende, at hun i det Hele taget i Hans Excellences Øine er en Juveel af uskatteerlig Værdie.

Manufacture des Gobelins & Sevre.

I Manufacture des Gobelins seer man Arbeider udført af Menneskehænder, der i den Grad nærme sig Naturen, at det fast grændser til det Utrolige. Disse Arbeider have megen Lighed med vel udførte Cannevasarbeider; men overgaae disse saavelsom de bedste Malerier i Skjønhed. — Man seer der Frelseren, flere Helgenbilleder, Kongefamilien, store Batailler, Blomsterpartier, Frugtstykker, Jagtpartier m. m. — Hvad jeg synes meest nærmer sig Naturen er Ansigter og Dyr. Aldrig har jeg seet et Menneskeansigt eller et Dyr saa godt udført med Pensel, som det her er vævet. — Man

seer ene Mænd og unge Drenge arbeide Gobelins, naar de arbeide, har dette mere Lighed med at væve end at brodere — de have altid Tegningen for sig; men Gobelinsarbeidet, hvad enten det er udført af Uldgarn eller Silke, overgaar langt Tegningen i Skjønhed. Der er en Blödhed i Farveblandingen, som jeg aldrig har gjort mig nogen Idee om. De fleste Arbeider udfordre to Mænds fireaarige Flid En dygtig Arbeider kan aarlig tjene 1800 Francs. Dette er med Hensyn til disse fine kunstneriske Gobelins; men i samme Manufacture arbeides ogsaa store Gulvtepper, hvis Arbeide, hvor smukt det end kan være, dog ikke kan sammenlignes med hine. Jeg saae imidlertid Tepper, hvori der var indvirket de yndigste Bouquetter, saa ligt naturlige Blomster, som det vel er muligt. — Det er Kongen, der eier dette Manufacture, og alt hvad der arbeides er for Hans Majestæts Regning og til Afbenyttelse for de kongelige Slotte Fan Dage efter denne Kunstnydelse tog jeg med Jernbanen til Saint Cloud og spadserede derfra gjennem Parken til Sevre, hvor jeg besaae den derværende kongelige Porcelainsfabrik. Min Pen kan ikke gjengive hvad jeg der forstummende betragtede. Store deilige Landskabsstykker, malede paa Porcelain, prydede alle Værelser; ligeledes var hele den kongelige Familie malet i Legemsstörrelse paa Porcelain og forskjønnet med de deiligste forgyldte

Rammer Store runde Borde seer man i forskjellige Værelser, hvis Fod og Plade er af fineste Porcelain, og prydede med de yndigste Tegninger; ligeledes Onser, Kopper, Talerkener, hele Bordservicer, kort sagt man seer en Masse af saa kunstnerisk arbeidede Sager, at man maa have seet det for at kunne gjøre sig et Begreb derom. En Ting fængslede især min Opmærksomhed, ikke saameget fordi det blændede Oiet, som for den virkelig sande Kunst, man der saae udført. Det var en Bouquet af hvidt Porcelain, der stod under en Glaskuppel, og saae man der en Samling af forskjellige Blomster, hvor hvert Blad var udarbeidet i Porcelain og saa kunstnerisk sammenføiet, at det saae ud som virkelig levende Blomster. En otte til ti Værelser ere aldeles overfyldte med de herligste Sager. Man kan uden Vanskelighed faae kjøbt hvadsomhelst man ønsker i Sevre, men Alt er saa uhyre dyrt, at man maa eie Millioner for at kjøbe noget der et Par ganske smaae, men meget smukke Kopper koster 10 Speciedaler. — Fra Sevre passerede jeg atter gjennem Saint Clouds herlige Park og tog med en Omnibus tilbage til Paris og spadserede paa den Maade gjennem Boulogneskoven og de elyseiske Marker. Les Champs elyses er en stor Park ikke meget langt fra Tuillerierne, hvor man hver Aften seer flere tusinde Mennesker, der more sig paa de forskjelligste Maader Nogle

spadsere for at see den store Parks herlige Oplysning, Andre for at betragte Menneskevrimmelen, atter Andre for at tænke over Pariserlivet. Hist seer man nogle more sig ved at kjøre i Carouselle, længere borte gives smaae sceniske Forestillinger, atter andre Steder ere store Forsamlinger for at høre Sangere og Sangerinder af mindre Rang. En stor Deel sidde gruppevis ved smaae Borde omkring i Parken og indtage Forfriskninger, atter andre dandse, courtisere og conversere; men Overalt hersker den største Orden, og aldrig seer man en beruset Person eller hører en mindre artig Bemærkning; alle Classer more sig som de bedst kunne uden at tænke paa at fornærme eller saare Nogen Fra les Champs elysés kommer man til la Place de la Concorde, der er en af de smukkeste Pladse i Paris. I Midten seer man en meget stor Obelisk bestaaende af en eneste Steen, ført fra Egypten. Paa begge Sider af denne er i passende Afstand to deilige Fontainer og desuden omcirkles den af de elyseiske Marker, Tuillerernes Have, det prægtige Tempel „la Madelaine" og flere store Pragtbygninger Hvergang jeg gaar over denne Plads, maa jeg beundrende standse og betragte den. Man føler sig saa vel ved at see den, man beskuer paa engang Noget yndigt, begeistrende og tillige storartet. Naar man befinder sig i Centrumet af Pladsen, seer man i det Fjerne l'Arc de

Triomphe, hvilket uendelig meget forhöier det Heles Skjønhed. — Næste Dag oplevede jeg en temmelig comisk Scene i Regnveir. Det var Söndag. I smukt Solskin tog jeg med nogle Norske ud i Boulogneskoven. Indtil Barrieren eller l'Arc de Triomphe d'etoile toge vi en Vogn; derfra före yndige Spadseregange ud til Skoven, hvor der er arrangeret alt muligt til de Spadserendes Beqvemmelighed. — Stole, Borde, Restaurationer, Lövhytter, Blomsterbede, Alleer, kort sagt, Alt hvad der ret kan behage Vandreren og gjöre Opholdet der landligt og skjønt. Det indvirker altid behageligt paa mig, at see hvor hyggeligt de Franske forstaae at groupere sig i det Grönne. Enhver Familie morer sig i sin Kreds og bekymrer sig ikke om de tusinde andre Grupper rundt omkring dem; man hörer Latter, Spög og Sang, og seer uskyldig Munterhed, hvor man end vender Öiet hen. Saaledes ogsaa hiin Sondag, men hvad vil vel Skjebnen, der pludselig skal ramme disse flere Partier? — Uden at man har ringeste Anelse derom, kommer först en mild fiin Regn og kort derpaa styrter Vandet i Strömme ned af Himmelen. Enhver var iført sin Söndagspynt, og löb derfor Alle med Fortvivlelsen malet paa sit Ansigt for at finde en Vogn eller faae Plads i en Omnibus. Saa comisk som Damernes Kjoler bleve draperede, lader sig ikke beskrive; jeg loe af mine Ulykkessöstre og löb

som disse forgjæves efter en Vogn; thi der var Mennesker i tusindviis og neppe hundrede Vogne Pluraliteten maatte saaledes sukkende gaae og see sine Prydelser ødelagte. Takket være min Øvelse i Hovedregning; efter faae Minutters Betænkning havde jeg udfundet, at ingen Franc mere kunde offres til mit Toilette, og tog derfor den heroiske Beslutning, at tage Plads i den første den bedste Omnibus, der følgende sin Route reiste fra Paris, og troede mit Følge, at jeg havde faaet et Hjerneanfald, da de saae mig gjöre et Saltomortale over Veien og derpaa et Hop ind i en Omnibus, der reiste ud til Slottet Neuilly, der ligger omtrent en Lieu fra Boulogneskoven; jeg lod mit Selskab lee og tænkte: "Den der leer sidst, den leer bedst," og sad mageligt og godt i min Omnibus, til den vendte tilbage til Paris, og kom efter 2 Timers Forløb i Söndagshumeur og uskadt Söndagspuds hjem i mit Logis, hvor de Øvrige först kom en Time senere, saa tilsølede og vaade, at man vexelviis maatte baade græde og lee over dem — rigtignok trøstede de sig med, at de midt i Ulykken dog havde vist en saa mimodstaaelig Ynde, at tvende Herrer med Paraply havde udbedt sig den Ære at ledsage dem, en Artighed de stolt havde afslaaet; men hvad blev vel Følgen heraf? — at jeg ret hjertelig loe af deres knebske Beskedenhed, forsikkrende dem, jeg med Henrykkelse vilde

modtaget Benyttelsen af Paraplyen, og anseet Herrernes Conversation som en gratis givet Underviisningstime i Fransk

Den 29de Juli

Udsletteligt vil den 29de Juli 1847 altid leve i min Erindring; thi saa megen Pragt og Kunst, som mit Öie da saae, kan den meest overspendte Indbildningskraft ikke danne sig noget Begreb om. Den 29de Juli er siden Julirevolutionen 1830 altid en Festdag for de Franske, Boutiquerne, som endog hver Söndag ere aabne, lukkes den Dag Alle ere festlig klædte, Alle festlig sindede, Alle juble, Alle glæde sig ved Tanken om at hiin Rædselsperiode er overstaaet Paa Grund af at ingen Forretninger den Dag expederedes, var Her Dimpre saa god at offre mig sin Tid og vise mig nogle af Byens Mærkværdigheder. — Kl 12 Middag begyndte vi, fire i Tallet, vor Vandring Först toge vi en Vogn og kjörte til Pantheon, et prægtigt Marmortempel, det Förste i Frankrig, bygget Aaret 1757 Fordum har dette Tempel været brugt som Kirke, nu benyttes det kun til at opbevare Frankrigs beromte Mænds Grave. I Choret hænge fire store sorte Marmortavler, hvorpaa de 6000 Menneskers Navne staae skrevne med forgyldte Bogstaver, der døde i

Julirevolutionen. I de hvælvede Kjældere opbevares de for omtalte store Mænds Ligkister, blandt andre Voltaires, Molières og Jean Jaque Rousseaus. Ved Voltaires Grav seer man ham selv i Legemsstørrelse udhugget i Marmor. Hans Physiognomie er ikke smukt; men ganske mærkeligt sildfuldt og aandrigt. Han holder sin Pen i den ene Haand og Blade af Papir i den anden. Disse Blade ere saa mesterlig udhugne i Marmoret, at man fast skulde troe, det var Papir, man saae. Paa hans Gravsteen læser man følgende Inscription: „Voltaire var Poet, Historieskriver, og „Philosoph, han uddannede den menneskelige Aand „og lærte den at være fri. Han forsvarede Calas „Sirven, de la Barre og Mont-Bailly; tord„nede mod Gudsfornægtere og Fanatikere, forma„nede til Taalmodighed og paatalte Menneskets „Rettigheder imod Slaveri og Lehnspligt.“ Paa Rousseaus Gravsted seer man disse Ord indhugne: „Her hviler Naturens og Sandhedens Fortolker. — “ Ligeledes seer man en Haand strække sig ud af det ene Hjörne af Kisten, holdende en gylden Fakkel, forestillende, at Aandens Lys seirer over Gravens Mørke. Man seer overalt, saavel indvendig som udvendig, udmærket Billedhuggerarbeide, forestillende Scener af Mythologien, og det Hele har et saa storartet Præg, at man forstummende falder hen i Betragtninger. Paa Frontespicen over Ho-

vedindgangen har **Davids** Meisel gjort sig udödelig, ved at fremstille Gudinden for Fædrenelandet uddelende Belönninger til alle dem, der have hædret og tjent det ved deres Talent, deres Dyder eller deres Mod. Ved hendes Fod sidde Gudinderne for Historien og Friheden, den ene indskriver paa sine Tavler de berömte Mænds Navne, den anden uddeler de Kroner, som Fædrenelandet offrer. — Paa höire Side af denne Gruppe seer man berömte Mænd for Borgerdaad, til Venstre de udödelige Militaire; iblandt hine ere **Malesherbes**, **Fenelon** og **Mirabeau**; blandt disse, **Bonaparte**, en gammel **Grenadeer** og den lille **Tambour fra d'Arcole**. — Indvendig i Templet seer man utallige udmærkede Malerier, deels bibelske Stykker, deels Frankrigs Konger og Erkebisper. Jeg veed ikke hvormange tusinde Trappetrin jeg steg opad; men det veed jeg, at man næsten almægtig synker om, naar man har naaet det hoieste Punkt. — Herfra seer man hele det store Paris. Denne Masse af Huse, hvor man vender Oiet i sex franske Miles Omkreds, er forbausende, og kan kun tænkes, naar Du paa samme Tid erindrer Dig, at Paris tæller 1,000,000 Indbyggere. — Imellem disse Steenmasser seer man Tuilleriernes Have, Palaiet Luxembourgs Have, les **Jardins des Plantes** og flere af de store Haver i og om Paris, ligesom Floden Seine, som lober midt igjennem Byen; men jeg

kan dog ikke sige, at dette indvirkede paa mig som noget Skjönt — Udsigten var storartet, men ikke yndig, ikke poetisk, ikke begeistrende, som naar man fra höie Punkter f. Ex. seer Christiania med dens deilige Omegn. Jeg synes ogsaa at erindre, at jeg med langt större Henrykkelse for nogle Aar siden fra Domkirkens Taarn saae Trondhjem ligge for mig. Fra Pantheon gik vi til Saint Etienne du Mont, en meget smuk Kirke, der som alle katholske Kirker er skjönt ziret med bibelske Malerier, især deleshed fremhæves Frelserens Mirakler. — I denne Kirke sad en Munk, der tilböd sig at löse os fra Skjærsilden for en Sous — længere henne fandt vi en Kone siddende ved et Bord, hvorpaa laae flere Reliquier, som vare til Salg, og fortalte hun os, at naar vi kjöbte en af disse og gned den paa Saint Genevièves Gravsteen, vilde den bevare Eieren for ethvert moralsk Onde. I hvor rörende denne Tale end var, lod jeg mig dog ikke bevæge til at depensere noget i den Anledning. Saint Genevièves har været Parises Skydshelgen og fik vi med det samme hendes Historie at höre, som for övrigt ikke er meget interessant. — Hun fortalte ogsaa, at naar den simplere Folkeklasse er syg, sender den sit Linned herhen for at lade det berőre Stenen, og naar Eieren efter dette bærer Linnedet, befries han fra Sygdommen. Ikke alene ved denne Anledning; men ved

mangfoldige andre, har jeg gjort den Erfaring, at de Franske ere meget overtroiske. Fra **Etienne du Mont** fortsatte vi Touren til Palaiet Luxembourg eller Pairernes Kammer. Haven der er deilig, store skyggefulde Alleer afvexle hyppig med yndige Blomsterbede. Palaiet er stort og antikt og beboes af Hertug Decazes; vi kunde saaledes ikke faae beseet alle Værelserne; kun Capellet, Pairernes Kammer, de Værelser Maria af Medicis beboede samt nogle enkelte Pragtværelser; blandt andet et, der var betrukket med Gobelins — et mere mesterligt Arbeide har mit Öie aldrig seet — tænker man sig hertil al den Flid der er anvendt, maa man forbausende böie sig for Menneskets Taalmodighed. — I samme Værelse hænger **Ludvig Phillips** Portrait i Legemsstorrelse, ligeover for den Throne, hvorfra Napoleon fordum udgav sine Befalinger. I den samme Stol, den store Keiser havde benyttet, tillod jeg mig i min Uvidenhed at indtage en magelig Stilling for at udhvile mig; men dette opbragte i den Grad Slotsfogden, at jeg med ængstelig Hjertebanken blev Vidne til Sydens Heftighed. — Maria af Medicis har ladet bygge dette Palais Aaret 1615 og besaae vi nogle af de Værelser, Hendes Majestæt selv havde beboet, blandt andet hendes Sovekammer, paa hvis Dor Taushedens Gudinde er malet. Disse Værelser ere rigt forgyldte og prydede med udmærkede Speiler og

kunstneriske Malerier uden nogensinde at have været restaurerede, have de dog for Alles Oine Udseende af at være ganske nye. Gulvene ere tildeels udskaarne i Foizinger; men forøvrigt ere de her som næsten i alle Værelser i Frankrig af poleret Egetræ, som saa ofte bones med Vox, at de ere saa glatte, at man med den største Varsomhed maa gaae paa dem, om man ei skal falde. Speilene ere indfældte i selve Væggene og saa store og smukke, at Nutdens Pragt neppe kan fremvise noget Lignende. — Det var meget interessant at see Pairernes Kammer; paa Vigtor Hugos Plads laae hans Pen, og det var mig umuligt andet end at beröre den. Værelset er pragtfuldt decoreret og havde derhos et mystisk Udseende. Enhver Pair har sit lille Bord med Skuffe og paa Bordpladen er Navnet indlagt med Metal. Der er Plads til tre Hundrede Medlemmer, der alle ere placerede lige foran Præsidenten. I Baggrunden af Præsidentens Plads seer man i Legemsstörrelse huggede i Marmor otte af Frankrigs meest berömte Videnskabsmænd, og paa begge Sider af Tribunalen Byster af Marechallerne Massena og Lannes. Væggene ere af kunstigt udarbeidet poleret Egetræ, der tildeels er rigt forgyldt. Balconerne og de Loger, der ere indrettede for de besögende Tilhörere, ere draperede med grönne Silke-Damaskes Gevanter, prydede med forgyldte Zirater. Det er ikke usæd-

vanligt, at Damer besöge Pairskammeret; men det er meget vanskeligt at faae Billetter, og endnu har det ikke lykkets mig. — Jeg maatte ved denne Anledning tænke paa vort Storthingslocale og paa samme Tid beklage, at ikke Alt der havde et lignende Udseende. Nu vandrede vi videre til Saint Sulpice, der ligeledes er en af de större og smukkere Kirker; der bivaanede vi en Barnedaab og saae en lille Dreng paa 6 Aar være Fadder. Ceremonierne ved Barnedaaben i de katholske Kirker ere aldeles forskjellige fra vore Ceremonier, blandt Andet bestryges Barnets Bryst med Salve. I Saint Sulpice er det smukkeste Mariabillede, jeg endnu har seet i Frankrig. Det forestiller den hellige Jomfru nedstigende fra Skyerne omringet af Engle med Jordkloden under sine Fodder, og Katholikerne udbryde begeistret ved Synet heraf. "See, Himlens Dronning behersker Jorden". Herfra begave vi os tilfods hjem for at styrke Kræfterne ved en vel arrangeret Middag, og gik derpaa i största Skyndsomhed til Tuillerernes Have, for der at bivaane en Concert i Anledning af Dagen og paa samme Tid see den hele kongelige Familie, der var forsamlet paa en af Slottets Balconer. Concerten gaves af Parises militaire Musikkorps og var dette placeret lige foran den kongelige Familie. — Der var mange Tusinde Tilskuere, og da vi kom seent, maatte vi staae den hele Tid. Klokken halv otte viste den,

kongelige Familie sig; Kongen, Dronningen, Madame Adelaide, Ludvig Philips Søster, Prindserne af Nemour og d'Aumale med deres Gemalinde, Prindsessen af Orleans, Prindsesse Clementine samt den lille Comte af Paris, Hertugen af Orleans Søn og Frankrigs Kronprinds I mindre Balconer ved Siden af den kongelige saae man Hofpersonalet og Corps Diplomatique. Det Hele var et prægtigt Skue og vil leve længe i min Erindring. Jeg kan ikke sige, at Kongen hilsedes med megen Jubel, vel hørte man: „Vive le Roi!" men ikke med synderlig Enthusiasme. — Kongen er ingen smuk Mand og det forekom mig, at han gik daarligt. Han var iført hvide Pantalons og fransk Generalsuniform samt prydet med det røde Baand, Prindserne vare godt skabte og saae smukke ud, de bare ogsaa Uniform og rødt Baand. Dronningen havde noget særdeles graciøst i sine Bevægelser, hun var iført en lys violet Silkekjole og hvid Tourban; denne i Forening med hendes kridhvide Haar gav hende Udseende af at være særdeles gammel. Madame Adelaide var iført en lysegrøn Silkekjole samt en lille hvid Coiffure og benyttede med fransk Ynde en stærk forgyldt Vifte. Prindsesserne viste sig i lyse, elegant broderede Silkekjoler, bar Hals, Blomster i Haaret og saae i det Hele taget meget nydelige ud. Den lille Comte af Paris bar hvide Pantalons, en blaa kort Trøie og derover en Slags

spansk blaa Kappe Under Concerten blev hele Haven pragtfuldt illumineret, og Klokken ni tog Kongehuset fra Balconen og gik hen i en af Slottets Fløibygninger for at see Fyrværkeriet. Folkemassen gik i samme Retning og blandt den vi. — Hvad mit Øie da saae, kan min Pen umulig gjengive, Tanken aldrig glemme. Fyrværkeriet gaves paa Floden Seine og strakte sig i alle mulige Farvespil, saa det Hele næsten fik Udseende af Trylleri; thi saa langt som Øiet kunde naae, glimrede Seinens Bredder af flere Millioner smagfuldt ordnede coulenrede Lamper. Meer end hundrede Baade vare ligeledes illuminerede med Lamper og dannede en Art Flaade. Tre smaa Slotte, ene bestaaende af couleurede Lamper, saaes paa forskjellige Steder; Alt dette i Forening med Fyrværkeriet gav virkelig det Hele Udseende af Fortryllelse. Fyrværkeriet og Illuminationen skal have kostet Byen 200,000 Francs. Hvor man end vendte sig, herskede Munterhed og Glæde, hørtes Dands, Sang og Spil Alle offentlige Bygninger vare illuminerede og Folkemassen umaadelig, ikke destomindre herskede overalt saa stor Orden, at det grændsede til Forbauselse Alle gik saa rolige og fredelige Arm i Arm og vare saa artige, som om Du skulde see Dine egne Børn lege i Dagligstuen, tænkende paa at de ikke maatte forstyrre Papa, som sidder ved Skriverbordet og studerer sin Prædiken Det

simplere franske Publicum forbauser mig hver Dag ved sin Opförsel — unge Knose spadsere saa rolige som gamle bedagede Mænd, og Soldaten förer ved hoi lys Dag sin Dame under Armen ligesaavel som Obersten, Haandværksdrengen saavelsom Mesteren, Tjeneren saavelsom Herren, ligesom man ogsaa iseer den simplere Haandværker og Soldat tage sin Plads ved Siden af hvilkensomhelst elegant Herre paa de större Restaurationer, naar man i Frankrig kan betale, har man i alle Henseender lige Rettigheder. Flere comiske Scener var jeg imidlertid Vidne til denne Aften; blandt Andet saae jeg i hundredevis Herrer, der havde Damer siddende paa begge Arme, for at de bedre skulde kunne see Fyrværkeriet klokken tolv var al Festlighed forbi, og kort för den Tid vandrede vi hjem saa trætte og udmattede efter Dagens Begivenheder, at jeg ikke for nogen Priis igjen vilde begyndt den forfra. Endnu maa jeg tilföie den Bemærkning, at de, der döde i Julirevolutionen, ligge begravede paa en Plads i det egentlige gamle Paris, der kaldes la Bastille. Dette er en stor deilig Plads ikke langt fra Notre-Dame, der lig Trottoirerne er belagt med en Slags Composition, der ligner fiinslebet Granitsteen. Midt paa Pladsen er reist en stor Stötte, paa hvis Spidse man seer en glimrende forgyldt Figur, forestillende Seierens Gudinde, der velsignende udstrækker sine Arme

over Pladsen. Paa Stötten, der er omcirklet af et smukt Jerngitter, læser man fölgende Inscription: „Til Ære for de franske Borgere, der væbnede sig og stred for at forsvare den offentlige Frihed i de mindeværdige Dage: den 27—28de og 29de Juli 1830. —“

La Chapelle de Saint Ferdinand.

Den ædleste Simpelhed, den til Hjertet meest talende inderlige dybe Sorg fremstiller La Chapelle de Saint Ferdinand. Idet man indtræder i Capellet, gribes man af en Vemod, en Deeltagelse, som vort Sprog er for fattigt at finde Ord til at udtrykke — kun Öiets Taare og Læbens Taushed kan udtolke, hvad man föler ved at betræde dette Sted. — Saint Ferdinand er et lille simpelt Tempel, bygget i ædel Smag og paa samme Plet, hvor den ringe Urtekræmmers Huus stod, hvori Hertugen af Orleans, Frankrigs Kronprinds, blev indbragt, da han, idet hans Heste bleve skye, den 13de Juli 1842 havde gjort det ulykkelige Sprang ud af sin Vogn. Capellet ligger ikke meget langt fra l'Arc de Triomphe d'Etoile, paa Veien til Kongens deilige private Slot Neuilly, hvor Kongefamilien i Almindelighed tager sin förste Sommerbolig. Idet man kommer ind af Porten,

seer man et smukt lille Gaardsrum, forskjønnet med Buskads, hvori findes 2 smaae simple eenetages Bygninger. Til venstre af Porten kommer man ind i et lille nydeligt Capel, hvor man seer en Marmorgrav paa det Sted, hvor sædvanlig Alteret er placeret. — Ovenpaa Graven hviler Hertugen som Liig, og ved hans Hoved staaer en bedende Engel, ligeledes hugget i Marmor. Denne Engel er arbeidet af Hertugens Søster, Prindsesse Maria af Orleans, der er død nogle Aar forinden hendes Broder. Prindsessen havde sit eget Attelier og brugte sin Meisel med kunstnerisk Færdighed. Foran Graven ligger et sort Teppe; og paa dette staaer en lille Bedestol af sort Træværk, hvis Pude Prindsesse Clementine har broderet paa sort Bund med graae Figurer og offret den lille **Comte de Paris**, Hertugens ældste Søn. De øvrige Stole i Capellet have sort Betræk med Sölvgranianer, med Undtagelse af to Bedestole, som ligeledes Prindsessen har broderet i graa Chattering, den ene for Dronningen, den anden for Hertuginden. Disse to Stole staae lige foran et Christusbillede hugget i Marmor, og er der paa Siderne anbragt et lille usynligt Reflexionsspeil, hvorved man i Baggrungen seer Hertugen døende omringet af den hele Kongefamilie. Dette Oliemaleri er mesterlig udført og aldrig har jeg seet et Billede, der mere smerteligt har indvirket paa mig end dette. Man

seer Hertugen i en Urtekræmmers Værelse hvilende paa en simpel rudet Madras. Hans Kjole, Ordener, Kaarde og Hat ligge paa Bordet, og det blege Hoved hviler i Lægens Haand. Kongen, i en civil Kjole, knæler grædende ved hans höire Side, og Dronningen seer man knælende ved den venstre Side, trykkende sit Hoved med den dybeste Smerte mod den grove Hovedpude, hvorpaa ogsaa hendes döende Sons Hoved hviler. Ved Siden af Dronningen staaer Madame Adlaide og længere tilbage Hertuginden af Nemour, Prindsesse Clementine, Hertugerne af Montpensier og d'Aumale, Alle med det smerteligste Udtryk og taareblændet Blik. Paa den Side, hvor Kongen knæler, seer man en Deel af Hofpersonalet, og har det Hele noget saa hjertegribende, at jeg umulig kan beskrive det. — Naar man kommer ud af Capellet, gaaer man lige over Gaarden og kommer ind i to Værelser, der ligeledes bære Præg af den störste Simpelhed i Forening med den dybeste Sorg. Begge Værelser ere betrukne med graa Damask og prydede med sorte Borde, ligesom ogsaa Gardinerne ere graae med sorte Fryndser. Alle Meubler ere sorte og Divaner og Stole betrukne med Graat. I det förste Værelse staaer et lille sort Cabinetsuhr, der viser den Time, Hertugen styrtede af Vognen — 10 Minutter för 12. I det andet Værelse staaer et lignende sort Uhr, der viser Timen han döde —

10 Minutter over 4. — Ligeover for dette Uhr seer man et veltruffet Billede af Hans kongelige Höihed malet i Legemsstørrelse, hvor han er iført den Uniform, han bar, da han kjørte ud af Tuillerierne for at reise til Neuilly, hvor han skulde tage Afsked med sine Forældre, da det var hans Bestemmelse at tage lige derfra til Badet Plombiere, hvor hans Gemalinde og Börn dengang opholdt sig. Dette Billede fremstiller en smuk, kraftfuld, hvasglad Mand i sin förste Ungdom, og kan man umulig tænke sig en större Modsætning end dette Billede og det, der 4 Timer senere fremstilles paa hiint Malerie i Urtekræmmerens Stue. I disse Værelser aftræde de Kongelige, naar de besøge Capellet, hvilket meget ofte er Tilfældet; man siger, at Hertuginden næsten ugentlig er der med sine Börn. Hendes Sorg skal være saa rörende og blid, at den stemmer alle Hjerter til Vemod, hun er meget elsket i Paris og omtales med den inderligste Kjærlighed og Deeltagelse. Da Hendes kongelige Höihed er Protestant, seer jeg hende ofte i den Kirke, jeg besöger, og den simple Ynde, hvormed hun fremtræder, den Resignation, hendes Aasyn udtrykker, indgyder mig, kan jeg gjerne sige, baade Beundring og Ærefrygt. Det kan ikke nægtes, at denne Fyrstinde har fristet en haardere Skjæbne end Mennesker i Almindelighed, idet hun ikke alene paa en voldsom og grusom Maade blev berövet en elsket Gemal; men paa

samme Tid ogsaa Haabet om at blive Frankrigs kronede Dronning. — Hans Majestæt har skjænket Urtekræmmeren en smuk Bolig og giver ham en aarlig Livrente, der er saa stor, at han og hans Familie kan leve meget sorgfrit og lykkelig.

Nôtre Dame.

Denne berömte Kirke ligger i Forstaden Saint-Jaque og er bygget i det ottende Aarhundrede; den har et meget gammelt og ærværdigt Udseende, men langtfra saa pragtfuldt som f. Ex. La Madelaine og Vint Saint Poul, der ere byggede i nyere Smag og straale af Forgyldning og Forziringer; men de Billeder og Marmorstötter man seer i Nôtre Dame har noget saa Ædelt, Skjönt og Helligt i sin Fremstillen, at man beskuer dem med dyb Ærefrygt. — Jeg stod der paa samme Plet, hvor Napoleon blev kronet, saae den Kaabe, han dengang bar, saae alt det Guld, han i den Anledning har skjænket Kirken, og blev aldeles blændet af saa megen Glands. Det er Alt Sager, brugelige ved kirkelige Ceremonier, og tildeels prydede med Brillanter og Diamanter. Ligeledes har han skjænket flere Alterduge, indvirkede med Guld. Disse Ting blive opbevarede i Skabe i et Slags lidet Capel inde i Kirken, hvor man og-

saa seer et i Marmor udhugget Liig hvile i en halvaaben Liigkiste og en Dame, staaende i Baggrunden. Anledningen til at dette opbevares her er den, at en Dame af Huset Casambert, hvis Mand var paa Reiser, drömte en Nat, at hun saae sin Gemal i en Liigkiste, hvis Laag var halvaabent, at Dödsengelen stod ved hans Hoved og Födder og hun selv noget længere fjernet fra Gruppen. Postdagen efter fik hun Brev, at hendes Mand var död samme Nat, som hun havde havt hiin Dröm; og vakte denne Begivenhed saa megen Interesse, at Erkebispen formaaede hende til at lade den udföre i Marmor. — Erkebispen sees i en siddende Stilling ligeoverfor, ligeledes udhugget i Marmor, og for ham staaer en fattig Enke med sine to Börn, til hvem han gavmild rækker en fyldt Pung. — Som jeg stod her stum af Ærefrygt hörte jeg med Et Orgelet blande sine dybe alvorlige Toner med Præsternes og Chordrengenes Sang, der holdt Bön — disse Toner kom saa overraskende og virkede saa indgribende paa Grund af det Sted, vi befandt os, at det havde for mig noget overmaade helligt og höitideligt, for ikke at sige overjordisk. — Nôtre Dame, der ellers ved sin Ælde synes at ville trodse Verdens almindelige Ubestandighed, er dog ogsaa paa en Maade smittet af denne Sygdom, idet den feigt bortvisker den afdöde Herskers Navn, for at fremhæve den Levendes; saaledes er overalt Tegnet paa

Keiserværdigheden udslettet og seer man i dets Sted Ludvig Philips Navnetræk. — Jeg har for övrigt besögt uendelig mange Kirker og fundet dem alle meer og mindre smukke; hver enkelt kunde vist fortjene en Beskrivelse; men om jeg uleiligede Dig hermed, vilde Du formodentlig ansee mig for hellig, og da der er Intet, jeg i Grunden synes mindre om, end at vise sig anderledes, end man i Virkeligheden er, vil jeg kun endnu omtale en eneste Kirke, da den i Sandhed fortjener en særegen Beskrivelse. — Den 15de August tog jeg Klokken 1 med Jernbanen til Saint-Denis, en liden By i Nærheden af Paris, i hvis Kirkehvælvinger alle Frankrigs Konger ligge begravede, ligefra Clovis til Ludvig den Attende. — Ved Byen er for övrigt intet mærkeligt uden Kirken, der er bygget i gothisk Smag og er i enhver Henseende meget pragtfuld og smuk; men aldrig er jeg dog bleven mere træt ved at see hvad der er smukt end denne Dag; thi istedetfor strax at kunne besee de underste Hvælvinger, maatte jeg först i to lange Timer bivaane en kirkelig Ceremonie, ene bestaaende af Sang og Processioner til Ære for Jomfru Maria, Frankrigs Skydsheigen; og da omsider Præster og Chordrenge med Palmegrene og Fakler havde passeret Kirken fem Gange rundt, og jeg haabede at see mine Længslers Maal opfyldt, maatte jeg endnu vente meer end en Time ved Gitteret,

der afdeler Choret fra Kirken, inden mit Følge og jeg bleve indladte; thi der var saa utallig mange Mennesker, der paa samme Tid vilde besøe Hvælvingerne, at jeg virkelig mistvivlede om nogensinde at naae mit Maal. — Du kan troe, det er ganske pinligt saaledes at staae udenfor et Gitter og see alle Andre efterhaanden blive indladte, men selv sukkende vente — kjendte jeg min Fiende, skulde jeg ønske ham denne lille Qval. — Omsider kom dog ogsaa Raden til os, og det maa jeg tilstaae, det var med uendelig megen Interesse, jeg betragtede alle disse Marmorgrave, paa hvis Laag den Person i Legemsstørrelse var udhugget, hvis Støv Graven indesluttede. Under et og samme Laag hviler Henrik den Anden og Catharina af Medicis; det var rædselsfuldt at see denne Qvindes Træk, hvis grusomme Færd er os Alle saa bekjendt. Det forekom mig, at den kolde Steen bar Præg af Lidenskab og Grusomhed, og jeg vendte mig med en vis indre Gysen fra hende, tænkende paa, at det ei længere var Menneskene tilladt at dømme haardt om hendes Handlinger. — Klokken 6 var jeg atter i Paris og tilbragte Aftenen i en lille norsk Kreds. — Jeg beundrer Paris, jeg er begeistret over al den Kunst, her findes, jeg troer, at jeg retfærdig skatter alt hvad her er godt; men det er ei det elskte Hjem, ei de kjære Venner; man troer, at Reiser er Livets Liv — Ak, det er snarere dets

Ruin, den vante Kreds, Hjemmets Sprog kan ei erstattes med al Verdens Pragt og Glands. —

Saa underlig vemodig stille
Er ofte Tiden mig og lang,
Jeg veed ei selv, men Taarer trille
I censom Time mangen Gang!

Naar hist jeg seer en Kreds af Glade
Ret venligt, spøgende at lee,
Da bæver jeg, hig Espens Blade,
Ved fremmed, censom mig at see.

Der trylles frem en skrømlagt Glæde,
Jeg vil med Styrke urørt staae,
Dog skal jeg ei som Barnet græde,
Fra Scenen maa jeg hurtig gaae.

Chateâu-Rouge.

Chateâu-Rouge, eller rettere det nye Tivoli, ligger i Nærheden af Chemin de fer du Nord, og omringes af en deilig Have, der tre Gange ugentlig er blændende elegant oplyst med Gas, og Klokken ti afbrændes et glimrende Fyrværkerie. Midt i Haven er arrangeret Plads for Dands; men i den deeltager ingen Dame af den bedre Classe, deri-

mod seer man den saakaldte Beau Monde spadsere i Haven til Fyrværkeriet er endt. — Ogsaa jeg har en Aften med Familien Dimpre besøgt Chateau-Rouge, og blev aldeles blændet af den brillante Oplysning og de mange til Morskab arrangerede Sager; men hvad der paa samme Tid vakte min Afskye, var at see de i Dandsen deeltagende Damers Manerer. Det var kun Grisetter og i det Heletaget Udskuddet af Qvindekjönnet, der dandsede; ikke destomindre bare de Dragter mere glimrende end mangen Grevinde. Der findes ikke Farver saa varme, ingen Pensel saa övet, at den skulde kunne formaae at sige Dig, hvor disse Qvinders Manerer ere vellystige, upassende og forargelige; med Afskye vendte jeg mit Blik fra dem, og kan umulig fatte, hvad jeg der var Vidne til, at agtede Forældre bragte med sig derhen deres fjortenaarige Döttre og lode dem rolige staae og betragte dette Skuespil — men det er fransk — fra Barndommen vænnes man her til at see og foretage sig Ting, som den ældre Kone hos os vilde blues ved. — For övrigt vil jeg langtfra ikke paatage mig at dömme en heel Nation, og der gives vist ogsaa Circler, hvor Sæderne ligesaa strængt overholdes som i andre Lande, ja i mange Henseender endog strængere. Ikke destomindre vil jeg tillade mig at udtale min Mening om Livet i Paris saaledes, som jeg har opfattet det. — Der

gives ingen Regel uden Undtagelse, og der er vist uendelig mange meget agtede Familier i Paris, og jeg har den Lykke at være optaget i en af disse; men det er ellers med Smerte jeg har hört sanddrue Fortællinger om, hvorledes unge elskværdige Piger paa 15—16 til 17 Aar bedrage sine Forældre, for uden deres Vidende at kunne ledsage deres Elskere, hvorledes Koner skuffe deres Mænd, hvorledes Mændene vexelviis skuffe disse; og hvad kan man vente Andet, saaledes som Ægteskaber her i Almindelighed knyttes? — Naar Datteren er 16 Aar gammel, underhandler Faderen eller Formynderen med et eller andet ungt Menneskes Fader — man bliver enige om Medgiften uden de unge Menneskers Vidende — senere blive disse underrettede om Contracten og forene sig — dette er noget saa almindeligt, at man hører trettenaarsgamle Smaapiger omtale deres Bryllup som noget ganske bestemt. Naar den unge Piges Forældre ikke ere rige, leve de yderst sparsomt for at samle Medgift til deres Döttre, ja man hører dem endog sige til Bornene, naar disse med barnlig Iver önske et eller andet Legetøi, en eller anden Luxusartikkel. „det er bedre mit Barn, vi gjemme disse Francs til Din Medgift, istedetfor nu at foröde dem,“ og Barnet finder sig taalmodig i sin Skjæbne. Naar den længe paatænkte Ægteskabscontract er underskreven, da begynde Forældrene först at nyde Li-

vet og skjænke sig selv nogle Beqvemmeligheder. — Ungdom og Skjønhed tages her ikke i Betragtning ved Indgaaelse af Ægteskaber, med mindre disse Attributer ledsages af Pengesummer; i dette Tilfælde har visselig ikke Franskmændene stærkere Tilbøielighed for bæslige Antiquiteter end andre Nationer; men uendelig lidet Værd synes Livet at have for en Pariser; derfor ere de sandsynligvis saa begjærlige efter at nyde Oieblikket. Daglig hører man, at En eller Anden for den største Bagatel, en ulykkelig Kjærlighedshistorie etc. berøver sig Livet; der er ingen Dag uden man fisker et Liig op af Seinen, ja man driver endog dette til et Slags Næringsvei — man betaler Enkelte for om Aftenen at kaste En eller Anden ud i Seinen, for at atter Andre kunne berige sine Lommer ved at redde hines Liv. Mord og Bedragerie er ikke sjeldent at see udøvet her. Jeg passerede for nogle Dage siden omtrent Klokken to Eftermiddag en af de meest besøgte Gader — „Rue Vivienne“ og da jeg seer en usædvanlig stor Menneskemasse forsamlet foran et Huus, spørger jeg om Aarsagen hertil, og faaer til Svar, at i dette Nu har et Menneske trængt sig ind til den der boende Banquier og dræbt en Comptoirbetjent, fordi han ikke vilde vexle en falsk Banknote. — I disse Dage er ogsaa den skrækkelige Catastrophe foregaaet mellem Hertugen og Hertuginden af Praslin. Det er for-

modentlig overflödigt at indföre i disse Blade hvad man kan læse i alle Aviser — at Hertugen af Praslin, Pair af Frankrig har ved 30 Knivstik Natten til den 18 August dræbt sin Gemalinde, at Hertuginden, efter alle Spoer, som en Lovinde har kjæmpet for sit Liv, og at man har seet blodige Haarlokker tilhörende Hertugen ligge adspredt i Værelset, foruden mange andre Tegn, der tyde paa, at den arme Hertuginde med Fortvivlelse har kjæmpet for Livet. Hertugen blev strax underkastet criminelt Forhör og senere sat i Fængsel i Palaiet Luxembourg, hvor han fandt Anledning til nogle Dage senere at indtage Gift, der kort efter foraarsagede hans Dod, hvilket befriede ham fra den Skandal offentlig at henrettes. Den egentlige Anledning til det Misforhold, der i de sidste Aar har været mellem Hertugen og Hertuginden, er et utilladeligt Kjærligsforhold, der skal have existeret mellem Hans hertugelige Höihed og deres Börns Gouvernante, Modemoiselle **Luzy**. — Den ulykkelige Familie efterlader sig 9 Börn, hvoraf den ældste Sön er 17 Aar og den yngste Datter 9 Maaneder. Hele Paris omtaler med Rædsel og Afskye dette Mord. Enhver fölende Skabning maa smelte hen i Vemod ved Tanken om de arme Börn, ved Tanken om Hertugindens ærværdige Fader, den gamle Hædersgubbe Marechal Sebastiani, ved Tanken om Hertugens gamle blinde ærværdige Moder

— disses Smerte skal være saa sönderrivende, at Stene kunne græde over den. Lykkeligviis efterlader Hertugen sig en betydelig Formue, saa at Börnenes Fremtid i alle Fald er sikkret i pecuniair Henseende, men deres Livs Lykke er dog brudt for stedse. Den ældste Söns Sorg skal være saa grændselös, at man har frygtet, for at han vilde beröve sig Livet. Marechal Sebastiani har ladet aldeles tilmure det Værelse, hvori Rædselscenen foregik, for at intet Spoer mere skal tjene til Kronnike for de Nysgjerriges Blikke. — Hertugindens Liig blev om Natten uden mindste Pragt, i en simpel Liigvogn, bragt hen i Madelainkirken, hvor det er hensat i en af Hvælvingerne, indtil det kan blive fört til Corzica, hvor hun altid har önsket at blive begravet ved Siden af sin Moder, der paa en Reise i Italien døde der. Hertugen blev ogsaa midt om Natten, for at hindre Folkeopløb, begravet paa et ukjendt Sted paa en af de mindre Kirkegaarde. — Man nedriver uden Skaansel efter denne Affaire alle Gouvernanter, og meget bedre gaaer det ikke med Pairsværdigheden — naar den simplere Pöbel er uenig, hörer man den udtordne mod sin Modstander; „Du er en Skurk, en Bedrager, en Tolper, Du er en Pair af Frankrig!" — Mademoiselle Luzy sidder endnu arresteret, - hvad hendes Skjebne bliver, veed man ikke; men viste hun sig for Öieblikket paa Gaden, er man overbeviist om, at Pö-

belen med Voldsomhed massacrerede hende. — Hun blev igaar bragt for Tribunalet og der blev hun for förstegang underrettet om Hertugens Död og faldt i samme Minut bevistlös om paa Gulvet, saa Forhöret maatte blive udsat. Man siger hun er meget smuk og særdeles aandrig.

Den 18de September

Blandt de Ting, der i disse sidste Dage især-deleshed har fængslet min Opmærksomhed, er de Deputeredes Kammer, der er beliggende paa venstre Side af Seinen. Entreen er aldeles kongelig og forskjonnet med deilige corinthiske Colonner. I den förste Sal, eller egentlig **Vestibulen**, seer man magnifique Marmor-Statuer, blandt hvilke **Mirabeaus**, **Casimir Perriers**, **Ballys**, og General **Foys**. Til Höire af denne saakaldte Forstue er en stor elegant Sal til Afbenyttelse for de Deputerede og til Venstre en Salon ene for Kongen; denne er prydet med Fresco-Malerier, fremstillende Flodernes Gudinder som Rhin, Rohne, Iser, Seine, Garonne, Loire og tilsidst Middelhavet. Forhandlingernes Sal danner en Halvcirkel, forskjonnet med fire og tyve hvide joniske Marmor-Söiler. Præsidentens Plads, tilligemed Tribunen, er i Centrummet af Halvcirkelens Axel, hvorfra man seer Pladse

for 459 Deputerede, der tilligemed Balconen, hvilende paa Colonner, danne et Amphitheater. Hvor man vender Öiet hen, blændes man af Forgylding og elegante Decorationer. — Bag Presidentens Stol paa den Væg, der er ligeover for Publicum, seer man et uhyre stort Oliemalerie, forestillende Ludvig Philip sværgende den 9de August 1830 i de Deputeredes og Pairernes Overvær at overholde la Charte (Grundloven.) — Imellem Colonnerne seer man to Statuer, den ene fremstillende Gudinden for den offentlige Orden, den anden for Friheden; foruden disse seer man mange forskjellige Marmorstatuer, som Gudinder for Kraft, for Retfærdighed, for Sandhed og for Veltalenhed. Under det store Malerie fremstilles i ophøiet Billedhuggerarbeide Frankrig, uddelende Kroner til Belønning for troe Undersaatter. — Her har Du et svagt Omrids af den Glands og Pragt, de Deputeredes Kammer fremviser; — er det ikke endnu mere rigt udrustet Pairernes Kammer, er det visselig ikke mindre. — Fra denne Pragtbygning fører en deilig Spadsergang Vandreren hen til Invalidernes Hotel, der er bestemt til Alderdoms Hvile og Ro for saarede og lemlæstede Militære. — Dette Hospital er oprindelig grundlagt under Ludvig den XIIIdes Regjering, men senere meget udvidet og forskjønnet. For Oieblikket beboes det af 3000 Invalider, der Alle erholde fri Bolig, Lys, Veed, Klæder, Næring,

Medicamenter og Lægehjælp, samt en liden maanedlig Pengeindlægt. — Den første Befalingsmand over dette store Hotel fører Tittel af Gouverneur og staaer igjen under Krigsministerens Autoritet. Gouverneuren er sædvanligviis en af Frankrigs ældste Marechaler og har denne igjen under sig en Generallieutenant, der er Hotellets Commandant; under ham er igjen en Oberst og videre nedad; desforuden er der en Læge, en Chirurg, en Præst etc. — Gouverneuren har en aarlig Gage af 40,000 Francs, Comandanten 15,000 Francs, Intendanten 12,000 Francs, Oberstlieutenanten 7,000 og saaledes nedad til den simple Soldat, der har 40 Sons maanedlig til Tobak. En deilig Esplanade, beplantet med Træer, danner Entreen til dette magnifique Hotel, der desuden er omcirklet af et smukt Jerngitter. — Strax man kommer ind af Porten, seer man lige foran sig ved Indgangen til Kirken en Bronze-Statue af Napoleon, og er denne stedse prydet med Krandse af Evighedsblomster, hvoraf mange ere aldeles friske, andre næsten sorte af Ælde, hvilket forekommer mig er et skjönt Billede paa, at Generation efter Generation evig vil minde denne store Erobrers glimrende Bedrifter. — I Kirkens Hvælving er hans Stöv indesluttet, og daglig arbeides paa en egen Gravhvælving for denne udödelige Helts Aske; men efter Sigende vil denne endnu ikke blive færdig paa flere Aar. — Onskende

meget at see denne verdensberömte Mands Hvilested og haabende ved et af Ministeren erholdt Passeport at naae dette Maal, sagde jeg til den, der ledsagede mig, at jeg havde en Billet for at see Keiserens Grav, og hans Forundring herover blev saa stor, at han forstummende udraabte „Êtes vous donc princesse"? — det var mig umuligt andet end at lee af dette Spörgsmaal, og paatagende mig en incognito Mine, svarede jeg undvigende — non, pas tout à fait princesse; mais . . . . og fik jeg den Trost, at jeg i saa Fald forst om en fire eller fem Aar kunde vente at see Keiserens Grav. Jeg maatte saaledes nöie mig med, ene at besee Kirken og de flere Hundrede Faner, erobrede fra fientlige Armeer, som der ere ophængte. — Den storste militære Orden hersker overalt i dette Hotel, der ene og alene beboes af Invalider. Hvor man vender Oiet hen, seer man i hundredeviis Oldinge, der enten have mistet et Been, en Arm eller en Haand; Alle bære de Uniform, Alle see glade og tilfredse ud — deels seer man dem sidde Gruppeviis i Haven, deels spadserende i Alleerne og Corridorene. Fire til Fem beboe som oftest eet Værelse; men Alt har Udseende af den storste Reenlighed og Orden. I det Hele taget har dette Hotels Ydre saavelsom Indre et meget storartet Præg og besees vist af enhver Reisende med den storste Interesse. —

Den 22de September.

Paa en af mine Udvandringer har jeg ogsaa beseet Kongens private Slot Neuilly; dette er en yndig eenetages Sommerbolig, omringet af en deilig Park. — Værelserne ere vistnok kongelige, men bære dog Præg af landlig Simpelhed. Pragtfulde Malerier seer man der som i alle de øvrige Kongeboliger, dog er der noget simpelt og venligt ved disse Værelser, der minder om et lykkeligt Familiehjem. I Dronningens lille Boudoir seer man indesluttet i forgyldte Rammer de Ege- og Laurbærkrandse, hvormed Prindserne som Børn bleve kronede, naar de udmærkede sig ved sine Examener. — Det er almindelig Skik her ved Institutterne, at de Børn, der udmærke sig ved de aarlige Examiner, blive kronede med en Blomsterkrands og erholde Flittighedsbelønninger. Jeg har i Løbet af Sommeren seet mangfoldige Børn, kommende hjem efter fuldent Examen, gaae igjennem Gaderne med deres Krandse og Præmier. Især deleshed see Smaapiger nydelige ud — de bære sædvanligviis hvide klare Kjoler, og naar dertil deres lokkede Hoveder ere prydede med en Krands og Ansigtet straaler af Lykke og Tilfredshed, har jeg altid maattet standse for at betragte ikke alene Børnene, men ogsaa de henrykte Forældre og Venner, som have ledsaget dem. — I den Omnibus, der førte

mig til Neuilly, traf jeg sammen med flere Svenske, og ansecnde hverandre som Landsmænd, sluttede vi strax Bekjendtskab. Især deleshed interesserede det mig at tale med en behagelig ung Mand, Baron G., der nylig var kommen fra Italien og i tre Maaneder forgjæves havde ventet Efterretning fra Hjemmet. — Fristende samme Skjebne som den ulykkelige Baron sværmede og philosopherede vi sammen under hele Opholdet i Slottet, glemte saaledes for et Öieblik vor Længsel, og sagde hinanden til Slutning et muntert og formodentlig evigt Levvel! — For et Öieblik kan man nok tilsyneladende glemme sin Smerte; men senere, naar man er ene, fremtrænger den sig igjen med fornyet Styrke.

O! Du Naturens skjönne Land,
Du Kunstens stolte Sæde
Du min Begeistring vække kan,
Hvi nægter Du mig Glæde?

Vist Solen her er mere varm,
Og Glimmer blænder Öiet,
Mod Frankrigs Varme Nord er arm;
Men lust jeg var fornöiet. —

Skjönne Tanker her man tolke,
Sproget taler man saa blödt,
Dog lig Stik af slebne Dolke
Har mig hine Toner mödt.

Intet Penneströg kan male,
Hvor det navnløs Smerte er,
Höre Portneren udtale:
"Fra Hjemmet intet Brev der er."

Himmel! Klokkens Toner lyde,
Skulde nu der være Brev!
Portner! tör jeg Tegnet tyde,
Hvi saa stærkt Du Strengen rev?

Sig, hvad har Du der i Haanden?
Öiet blændes, ei jeg seer; – – – – – –
Rört jeg favned' ham i Aanden,
Nu jeg savner intet meer. —

Den 8de October 1817

Hvis det stod i min Magt at beskrive Dig Parises Gader, skulde det være mig en sand Fornöielse; thi et saadant Chaos kan Du neppe gjöre Dig noget Begreb om. Öiet møder den meest brogede Vrimmel af Tusinde og atter Tusinde Mennesker, der krydse hverandre, stöde hverandre, misunde hverandre, omarme hinanden, ja stundom endog kysse hinanden, medens atter Andre gjöre sig en Fornöielse af at undersöge, hvad Næstens Lommer indeholde. — Boulevarden, Parises förste Spadseregang, strækker sig gjennem hele Byen Den egentlige Gade, paa hvis begge Sider der er

plantet Alleer for de Spadserende, er saa bred, at sex til otte Karether kunne kjöre ved Siden af hverandre. Træerne i Alleerne ere ikke meget store og frodige, da de fleste af dem ere plantede siden Aaret 1830; thi i Julirevolutionen blev baade Træer og Brolægning for en stor Deel oprevne og ødelagte — men Trottoirerne ere meget brede og ligesaa jevne og flade som et poleret Bord, hvilket gjör, at man kan vedblive at gaae i det Uendelige uden at føle nogensomhelst Træthed. Man seer intet Huus hele Boulevarden igjennem, hvor der ikke er Boutique eller Café, og den Glimmer, den Pragt, disse Boutiquer fremvise, er min Pen altfor uövet til at kunne beskrive Dig. Juveler, Schawler, Uhre, Bagværk, Coiffurer, Malerier, Frugter, Blomster, Broderier, Speile, Meubler, Alt er fremstillet med en saadan Smag og Elegance, at jeg priser den lykkelig, der ingen Penge har at depensere; thi jeg kan ikke tænke mig noget vanskeligere end her at gjøre et Udvalg. — De Spadserende saavelsom deres Dragter ere höist forskjellige; Floiel, Silke, Musselin, Klæde, Merinos, Flor, Hermelin, Blanlærred, det meest brogede, Du kan tænke Dig, har man for sit Blik; Africanere og Grækere, Normænd, Tyrkere, Americanere, Spaniere, Engelskmænd, Tydskere, Franskmænd og Russere; elegante og simple Toiletter, alt efter Omstændighederne; men at domme efter Physiono-

mierne vandre dog Alle, af hvilkensomhelst Nation, Rang eller Alder, i glad sorglös Munterhed, indtil en Gade deler Qvartalet, og man skal over paa den anden Side, da sættes ikke længere Formuen men Livet paa Spil; thi fra alle Kanter krydse Voiturer, og meget ofte seer man Damer i Silkeflöiels Kjoler ufrivillig gjöre Savoyardhop og komme aandelöse styrtende over paa den anden Side. Naar jeg selv er frelst, er det min store Glæde at lee af Andre, glemmende at der gives Öieblikke, hvor jeg takket være hine groteske Hop redder mit eget Liv. — Om Aftenen seer man Damer og Herrer overalt paa Boulevarden sidde udenfor Cafeerne placerede ved smaae Borde for at indtage Forfriskninger, og det maa visselig være en misundelsesværdig Nydelse, som rolig Tilskuer at betragte den Masse af Mennesker, der strömme forbi — jeg hörer altid til Massen, da jeg antager det gavnligere for Samvittigheden at promenere istedetfor at indtage Forfriskninger og sidde paa Stole, der ikke offres gratis. — Rue de la paix, der fører fra Boulevarden til Rue Saint Honore m. fl., er upaatvivlelig den smukkeste Gade; allerede fra Boulevarden seer man i Baggrunden la place de Vendôme, hvor der er reist en Stotte, arbeidet ene af de Kanoner, Napoleon har erobret, og paa hvis Spidse man seer en lignende Bronze-Figur af Keiseren, som den jeg omtalte i Invalidernes Hotel.

— Gaden, der er ualmindelig bred, svarer fuldkommen til sit Navn: „Fred"; thi uagtet der vist ogsaa i den passerer uendelig mange Mennesker og Voiturer, er dog sjelden Livet der i Fare, og enhver Vandrer maae ufrivillig standse for at betragte de udsøgte og smukke Sager, man der i symetrisk Orden seer fremstillede. — Dette Qvartal er efter Alles Sigende det dyreste; men det fremviser ogsaa en sand österlandsk Pragt, opvækkende Önsket om, at eie Crösus's Skatte. — Fra Place de Vendôme föres man lige til Tuillerihaven, hvor man ligeledes stöder paa utallige Spadserende. I tusindvis seer man der de nydeligste Börn löbe omkring, fordrivende Tiden med Spög og Leeg, medens Mödrene sidde gruppevis omkring i Haven og arbeide. — Slottet er stort og pragtfuldt og beboes altid om Vinteren af Kongefamilien. Fra Tuillerihaven kommer man lige ud til den deilige Place de Concorde, som jeg för har beskrevet Dig, og videre til les Champs-Elycées og l'Arc de Triomphe. Dette er min almindelige Spadseergang, og saa mörk har endnu aldrig min Stemning været, at jeg ikke efter en saadan Recreation har følt mig glad og begeistret. — Kunst, Natur, Alt seer man her forenet. — Men hvis jeg tør dömme Andre efter mig selv, er der dog Intet, der mere overraskende griber den Reisende, end Palais-Royal. Dette i historisk Henseende

saa bekjendte Palais overgaaer i mine Tanker enhver Beskrivelse med Hensyn til Størrelse og Udstrækning. I Fortiden har en Deel af denne pragtfulde Bygning været beboet, först af Richelieu, senere af Anna af Österig og hendes to Sönner Ludvig den XIV og Hertugen af Anjou, og seer man her den hemmelige Gang, Mazarin sædvanlig benyttede for at aflægge sine Besøg hos Dronningen, ligesom jeg ogsaa tankefuld har gjennemvandret de Værelser, Henriette af England, Carl den Istes Gemalinde beboede, og derved erindret mig de mange Begivenheder, der knytte sig til dette Tidspunkt. For Øieblikket beboes ikke dette Palais af nogen af de Kongelige, dog ere hine Værelser endnu pragtfuldt meublerede, aldeles som dengang de bleve beboede af Hertugen af Orleans, Frankrigs nuværende Konge, hvis Bolig det har været fra 1814, det Aar han kom herhid med Ludvig den XVIII, indtil Aaret 1830, da han blev udnævnt til Konge, og han som alle Frankrigs Regenter tog sin Bolig i Tuillerierne. Palais Royal er egentlig deelt i to Dele, hvoraf den ene Deel er det Palais, jeg nu har omtalt, den anden og største Deel er derimod inddeelt i Gallerier, og danne en umaadelig lang Suite af Bygninger, der ere bortleiede til Boutiquer og Cafeer, og fremvise disses Elegance og Pragt Parises meest blændende Luxus, meest udsøgte Toiletteudvalg. — Især deles-

hed er det et stolt og glimrende Syn at see dette Etablissement om Aftenen oplyst, der desuden er forherliget ved en meget stor Have, beplantet med Alleer og forskjønnet med Fontainer, og seer man denne til alle Tider paa Dagen overfyldt med Mennesker, deels placerede om smaae Borde, for at indtage Forfriskninger og læse Aviser, deels spadserende, deels betragtende Boutiquerne, deels gjørende Indkjøb. — Man kan gjerne sige, dette er den almindeligste Samlingsplads for alle Reisende, alle Orkeslöse, Alle dem, der for et Öieblik ville glemme det trivielle Verdagsliv og henflyttes i et skjønt Trylleland, hvor Fantasien ene beskjæftiges med det Nærværende, glemmende saavel Fortid som Fremtid. — Kommende ud af **Palais-Royal** har man kun nogle faae Skridt at fortsætte, og man seer det mindeværdige **Louvre** ligge foran sig, der er ligesaa mærkværdigt ved architectonisk Skjønhed og Elegance som ved den rige Samling af Kunstsager, det indeslutter. Aldrig passerer jeg dette Slot, udenat jeg maa tænke paa Chatharine af Medicis og Bartholomæusnatten; endnu seer man den Klokke, der gav Signalet, til at Blodbadet skulde begynde, og i stum Betragtning har jeg ofte staaet foran de Vinduer, hvorfra Carl IX udgav Befaling ikke at skaane en eneste Hugenot. — Om de store magnefique Gallerier, der indeslutte Malerisamlingen, vil jeg ikke engang forsöge at give Dig nogen Beskri-

velse, ligesaalidt som jeg forstaaer at udtale mig over le Musée de marin, le Musée égyptien &ct.; dette Alt er af saa kunstnerisk og udmærket Værd, at det maae sees for at kunne opfattes. — Med Taknemmelighed maae enhver Reisende erkjende, at alt, hvad Paris har at fremvise af Kunstnerisk og Skjønt, gives der den Fremmede Anledning til at see, til at studere, og seer man i Hundredeviis Kunstnere og Kunstnerinder daglig være beskjæftigede i Gallerierne i Louvre med at afcopiere en Deel af disse Mesterværker, ligesom de, der studere Billedhuggerkunsten, ere beskjæftigede med dette Arbeide i de nederste Etager. Fra Kl. 10 til 4 kan enhver Reisende besøe Louvre, uden andet Adgangstegn end sit Pas; men kun hver Søndag ere disse Museer aabne for Byens Indvaanere. Jeg har været der enkelte Søndage; men er der da en saadan Menneskemasse, at man neppe kan trænge sig frem, og det uagtet alle Staffelier og Paletter den Dag ere fjernede. — Ligesom Maleren, Billedhuggeren og Mecanikeren i Louvre kunne see Gjenstande deres Fag vedkommende, mere fuldkomne end den rigeste Fantasie kan tænke sig, saaledes har Mineralogen, Naturforskeren og Medicineren den herligste Anledning til at uddanne sine Kundskaber og Talenter ved at besøge Jardin des Plantes, hvor man finder forenet et Cabinet anatomique, et Gallerie zoologique, et Galle-

rie botanique, et Bibliotheque, et Menagerie store Drivhuse og en meget udstrakt Have eller Park. Dette store herlige Etablissement er egentlig grundet af Ludvig den XIII, senere har Napoleon og tilsidst Ludvig Philip depenseret enorme Summer for at fuldstændiggjöre det, og fremstiller nu Jardin des Plantes den störste og kostbareste Natursamling, Europa kan fremvise. Foruden den store botaniske Have og de for nævnte Gallerier er der et Laboratorium, hvor der holdes offentlige Forelæsninger over forskjellige videnskabelige Grene — disse begynde i April og ende i August, og da det i Frankrig ikke er indskrænket til Herrerne alene at uddanne sine intellectuelle Evner, har jeg meget ofte bivaanet disse Forelæsninger og altid fundet, at den Tid, jeg har benyttet dertil, har været vel anvendt. Haven er meget stor og forskjønnet med uendelig mange Blomster samt de herligste Alleer og Lysthuse, hvilke sidste man altid seer opfyldt med Mennesker. — Spadserende omkring i Haven seer man alle mulige Sorter Dyr, fra den store Elephant til den lille Steenged, ligesom man i Fuglenes Classe seer alle mulige Störrelser fra de forskjellige Verdensdele. — Det vil maaske være trættende for Dig, om jeg nöiagtigere beskriver Dig dette Etablissement, og vil jeg for idag sige Dig Farvel, overbeviist om at Du med uendelig megen Interesse gjentagne

Gange selv vilde besöge det, om Du som jeg levede i dets Nærhed. —

Den 30te November.

Disse Linier skrives fra en anden Bolig, omringet af en anden Kreds, bespælet af Haabets lyse Farver, begeistret af venlige Væseners uimodstaaelige Indvirkning. — Den 12te October forlod jeg Familien Dimpre for at tage Ophold hos Familien Clair, boende i Rue Saint Honoré, der er Centrum for Parises Fornøielser, Spadseergange, Elegance &ct. dog maa Du ikke troe, at dette Sidste har ledet mit Valg med Hensyn til mit nye Hjem, der for övrigt gjerne kan kaldes Viisdommens Tempel. Monsieur & Madame Clair, der Begge ere meget gamle, have for adskillige Aar siden fristet den haarde Skjebne ved uheldige Conjuncturer at tabe en betydelig Formue, og have nu ingen anden Indtægtskilde, end hvad deres tre Döttre kunne erhverve ved Underviisning; og med Beundring og Höiagtelse maa jeg erkjende, at Mesdames Clair ere de elskeligste Lærerinder, begavede med saa udmærkede intellectuelle Evner, berigede med en saadan Skat af Kundskaber, at jeg aldrig har kunnet danne mig noget Begreb om, at

Damer kunne være i Besiddelse af en saa udstrakt videnskabelig Dannelse, forenet med saamegen elskværdig Qvindelighed, hvis skjönneste Smykke dog bestaaer i den barnlige Ömhed, Opmærksomhed og Kjærlighed, hvormed de lyksaliggjöre deres gamle Forældres sidste Dage. — Disse Damer informere efter en hos os aldeles ukjendt Methode, anerkjendt og anbefalet af det kongelige franske videnskabelige Facultet, der kaldes Methode Mnemonique Polonaise. Denne Methode er aldeles forskjellig fra al anden Undervisning og i mine Tanker saa fortrinlig, at jeg daglig arbeider med min Sjæls hele Kraft for ret nöiagtig at kunne opfatte den i alle sine Enkeltheder. Eleven lærer efter denne Methode paa en beundringsværdig let og behagelig Maade at anvende sine Tanker, og samler i et ganske kort Tulsrum utallige mange Kundskaber, der for bestandig bindes til Hukommelsen; ja jeg tör med Vished paastaae, at en opmærksom Elev erhverver sig, ledet af denne lette fattelige Methode, flere Kundskaber i sex Maaneder, end man almindeligviis paa en trættende Maade erhverver sig i to Aar.

Jeg har, siden jeg blev indfört i denne Familiekreds, gjort mange interessante Bekjendtskaber, og er det mig en sand Glæde at kunne meddele Dig, at hvad den Reisende i Almindelighed beretter om Pariserlivet, som oftest er en feilagtig Bedøm-

melse af dette herlige Lands Sæder. Denne Tale forekommer Dig vistnok noget dristig; men da jeg selv har været ført bag Lyset, og tidligere omtalt Parisersæderne saaledes, som enhver Reisende almindeligvis lærer dem at kjende, anseer jeg det næsten nu som Pligt, ledet af egen Erfaring, at give Dig et rigtigere og sandfærdigere Begreb om denne glimrende Hovedstads Opdragelsessystem. — De Reisende, der sædvanligvis kun opholde sig nogle Uger i Paris, har som oftest ikke Anledning til at gjøre Bekjendtskab med de egentlig dannede elegante Franske — de bedømme Paris efter de offentlige Forlystelsessteder, efter de Mennesker, de komme i Berørelse med i Hoteller og Restaurationer, men der er visselig ikke Samlingsstedet for den elegante Verden eller Sædernes Reenhed. — De virkelig dannede Franske, hvoraf der er uendelig mange, staae paa et langt høiere Udviklingstrin, end man i Almindelighed hos os har noget Begreb om, og de unge Piger blive langt strængere opdragede her end hos os, og have langt mindre Frihed og mindre Anledning til Forlystelser end hos os. Aldrig seer man en ung Pige, der er Datter af dannede Forældre, gaae ene paa Gaden, sjelden eller aldrig faaer hun Tilladelse til at besøge Theatrene, og under ingen Omstændigheder viser hun sig noget Sted uden at være ledsaget af sin Mama, Papa, en ældre Slægtning eller god Bekjendt.

Meget ofte tilbringer Moderen hele Dagen i Instituttet med sine Döttre, ja der er de Mödre, der i Löbet af en tre à fire Aar aldrig en Dag forsömme at bivaane Datterens Undervisningstime. At dette er notorisk Sandhed, kan jeg paa det samvittighedsfuldeste bevidne, da jeg daglig selv er Vidne til denne moderlige Omhu. — Unge Damer 17 — 18 — 19 til 20 Aar deeltage her i Undervisningstimerne; men ikke En forlader Pensionen, forend der kommer Nogen fra Hjemmet for at ledsage dem. Forholdet mellem Eleverne og Lærerinderne er i Almindelighed meget elskeligt her i Frankrig og er ofte Gjenstanden for min Beundring. — Jeg har under mit Ophold i Paris besögt mange Pensioner, men i det Hele taget fundet saare faae der behage mig. Pensionerne her ere i Almindelighed endog af de Franske anseede for slette, og jeg troer med megen Grund; men ligesaa upaatvivleligt er det ogsaa, at der blandt den Masse af Instituter, som her er, findes flere, som ere udmærkede, og har jeg havt Anledning til at kjende nogle af disse, da Mesdames Clair ogsaa undervise enkelte Timer i andre Pensioner efter den omtalte Methode.

Da dette er de förste Linier, jeg skriver Dig til fra mit nye Logis, maa jeg gaae lidt tilbage i Tiden og presentere Dig den sidste Scene, jeg oplevede hos Dimpres. Du veed, jeg forlod Norge i Selskab med Froken N., og at vi boede sammen de

förste 3 Maaneder her i Paris — senere vandre vi paa forskjellige Veie — hun Rigdommens gyldne Stie, jeg studerende Diogeneses Viisdom i Forening med hans Afholdenhed. Han gik ved höi lys Dag med Lygte i Haanden for at lyse efter Mennesker og fandt Ingen, jeg bruger alle Parises samlede Lanterner for at söge efter en eller anden Nabobs tabte Pengepung, men har det tilfælleds med hiin Viismand, at jeg söger uden at finde. Hvad jeg derimod ikke har sögt, men fundet — gjet engang! er — en Laurbærkrands; og sidder jeg her lig andre fattige Poeter paa et lille Tagkammer med Fingre saa stive som frosne Kaalstilke, medens det lokkede Hoved er prydet med hiint Symbol paa Sjælens Varme. Min Reisecompagnon, der onskede at give mig en Souvenir d'Amitié valgte i et Lune af Munterhed at krone mig, som hun sagde, til Tak for hiint lille Digt, der overeenstemmende med hendes Fölelser ogsaa udtrykker min Længsel efter Hjemmet — Jeg fandt, som Du let kan begribe, denne Idee yderst latterlig, greb strax min Pen og skrev nedenstaaende Linier. —

Solen mildt og venligt straaler,
Saa jeg Varmen neppe taaler,
Glad Hjertet banker i min Barm,
Og jeg har glemt al Verdens Harm.

Laurens Krone her for mit Blik
Ei for hiint lille Digt jeg fik,
Derom Stemmen i mit Indre,
Lader Haabets Stjerne tindre.

Naar Gud seer ind i Sjælens Dyb,
Han dömmer mildt det mindste Kryb,
Og Han belönner ofte stort,
Hvad svagt men redeligt er gjort

Hvem indgiver vel den Tanke,
Glad see Næstens Hjerte banke?
Det gjör Han som fra det Höie,
Seer Alt med stadigt Öie.

Og jeg vil troe for vist og sandt,
At om jeg Maalet end ei fandt,
Dig altid handle til Behag,
Villien kronet blev idag. —

Den 2den December

Nu da Aarstiden er mindre blid, ernæres vi jo alle af Sommerens Forraad, og vil jeg efter denne billedlige Introduction idag underholde Dig med Erindringer, opbevarede fra hiin gyldne Periode. — De nydelsesrigeste Timer, jeg har ople-

vet her i Paris, ere upaatvivlelig den Dag, jeg besögte Versailles. — At jeg har seet dette berömte, dette glimrende Versailles, som saa ofte har været Gjenstanden for mine dristigste Önsker, forekommer mig næsten som en skjön Drøm, hvis venlige Billede aldrig kan udslettes af mit Minde. En yndig Septembermorgen, prangende med Sommerens fulde Glands og dog allerede smykket med en Deel af Efteraarets Attributter, tog jeg med Jernbanen til hiint historisk berømte Pallads, og Intet har mere henrykt og fortryllet mig end at passere disse deilige Egne, hvor man, saa langt Öiet kan naae, seer Flader med Viinranker bøiende sig for Vægten af de herligste Druer. Som Landmanden hos os med Haab og Glæde betragter sine store rige Kornmarker og Potetesagre, seer man her Franskmanden betegne Udbyttet af den rige Viinhöst, som især deleshed iaar har været meget overflødig — De Dage, hvor de Reisende saavelsom Pariserindvaanerne især deleshed strömme ud til Versailles, ere de enkelte Söndage, hvor de store Vandfald, som Franskmanden siger, „lege," eller rettere vise sig i sin fulde Pragt, og for hvis Tilværelse vi kunne takke Ludvig XIV, der her giver os et tro Billede af, i hvilken forbausende Grad Menneskets Genie ved udholdende Kraft kan bekæmpe Naturen, idet denne pragtelskende Fyrste ved utrolig Flid, Kunst og Pengeudlæg har in-

det hidlede i magnifique Marmorkar Vandkilder, hvis naturlige Løb have en aldeles modsat Retning. — En af hine Søndage valgte naturligviis ogsaa jeg for at beundre dette Vidunder af Kunst, og befandt mig den Dag i et lille Selskab af omtrent 40,000 Mennesker. — Endnu i Begyndelsen af Ludvig den XIII Regjering var Versailles en ubetydelig lille Landsbye, hvis eneste Kirke man antager var bygget 1084 — men de betydelige Skove, der omgive dette Steds Beliggenhed, have egentlig givet den første Anledning til denne Byes senere Pragt og Rigdom, da de Kongelige stedse her have havt deres aarlige Jagtpartier. — Man fortæller, at Ludvig den XIII var den Regent, der her først lod bygge et lille Jagtslot, senere en större Sommerbolig, og at Ludvig den XIV Aaret 1660 bestemte sig til at lade opföre dette Verdens Underværk, som endnu Tusinder beundre, skjöndt det allerede saae sin Fuldendelse 1672, samme Aar hun berømte Konge her tog sin Residents, og derved stemplede det som Samlingspladsen, for alt hvad der var Skjønt, Elegant, og Stort; Lykkens Maal paa hin Tid bestod for en stor Deel ene i at erholde Bolig i eller om Versailles. — Ludvig den XIV beboede dette Slot, indtil Døden forenede ham med hans Forfædre i Saint Denis, og vide vi Alle, at Versailles egentlige Glandspunkt har været under denne Konges Regjering. Senere havde

forskjellige Regenter for en Deel havt deres Residentser i Paris, og havde saaledes dette pragtfulde Slot i Tidens Strøm tabt noget af sin fordums Yppighed, indtil Ludvig Philip igjen har ladet det restaurere, og viser det sig for Øieblikket i Forlidens fulde straalende Glands. — De Værelser, der i hin Tid gav Gjenlyd af Paukers og Trompeters Lyd, af Selskabslivets muntre Spøg og Lystighed, af Kjærligheds berusende Sange og Kjærligheds qvalfulde Suk, ere nu omdannede til et rigt Billedgallerie, hvis kunstneriske Værd de Færreste forstaae at skatte. — Samlingen bestaaer egentlig af Batailler, Portraiter, Byster, Statyer, Vuer af Slotte og Soslag; dog vil jeg forsøge at give Dem en lille Idee om hvad der især deleshed fremhæver sig, og tiltaler den tause Beundrer. — Det første, der møder vort Blik, ere de store Batailler, som lige fra Monarchiets Begyndelse indtil vore Dage have udødeliggjort den franske Armee, alle de mærkeligste Begivenheder, der opbevares i vore historiske Aarbøger, Begivenhederne under Ludvig den XIV Regjering, de Scire, Frankrig vandt som Republique, alle Napoleons Kampe, Begivenhederne under Ludvig XVIII og Carl den X, Revolutionen 1830, Ludvig Philips Regjering m. m. Efter dette Gallerie seer man en umaadelig Samling af mærkelige Personers Portraiter, blandt hvilke alle Frankrigs Monarker lige fra Rigets første Konge, indtil

Ludvig Phillip, derpaa alle de översto Feltherrer, alle Marechaler, blandt hvilke besaslig Carl Johan straaler i sin fulde Kraft og Styrke, derpaa Landets förste Generaler og övrige berömte Militaire. — Efter denne Samling kommer man atter til et umaadelig stort Gallerie, indeholdende berömte Fyrster, Videnskabsmænd og andre mærkelige Personer fra Europas övrige Lande, og seer man Carl V ved Siden af Frants I, Prinds Eugen ved Siden af Villars, Marie Therese ved Siden af Frederik den Store, Léon ved Siden af Richelieu, Newton ved Siden af Descartes, Alfieri ved Siden af Corneille &ct. — De Gallerier, der opbevare Marmor-Bysterne og Statyerne, ere ligeledes af en utrolig Udstrækning, og fremviser de störste Mesterværker; blandt Andet alle franske Kongepersoners Grave, hvis Billeder man seer udhuggede i Laaget af Kisten, og föres Tanken uvilkaarlig ved Beskuelsen af alle disse Kunstsager tilbage til Historiens förste Tidspunct, idet man forstummende maa erkjende, at Ludvig XIVdes glimrende Pallads indeslutter Frankrigs kostbareste Skatte. Slottets store Entrée er forskjönnet med sexten Marmorstatyer til Hest, hvoriblandt man seer Ludvig XIV omringet af Duguesclin, der ved sin Kraft og Styrke glimrede som Seierherre, Bayard en Ridder, paa hvis blanke Skjold ikke fandtes en eneste Rustplet, Turenne og

Condé, beromte Generaler; Duquesne, Duguay-Tronin, Tourville og Suffren, beromte Söhelte; Suger, Sully, Richelieu og Colbert, udodelige Ministre, samt Marechalerne Masséna, Jourdan, Montebello og Trévise, der ere en skjøn Forening af hiint Aarhundredes glimrende Storhed. — Blandt de store Pragtværelser beundrer man især deleshed Kroningssalen, le Salon de Diana, le Salon de Mercure, le Salon de Mars, og le Salon d'Apollon, der var den Sal, hvor Ludvig XIV modtog Ambassadeuren fra Siam og og Ambassadeuren fra Persien. — Fra denne kommer man til den store Riddersal, der atter forer til en pragtfuld Sal, hvis Vægge næsten ene bestaae af Speilglas. Kröniken fortæller, at dette var hiin Konges Yndlingsværelse, og seer man paa det hvelvede Tag at Datidens berömteste Kunstnere have gjort sig udodelige ved der at lade deres ovede Pensel fremtrylle denne Monarks glimrende Seire. — Blandt alle disse herlige Mesterværker hvilede især deleshed mit Oie med uendelig megen Interesse paa Madame de la Valieres yndige Billede, hvis beskedne Plads jeg efter megen Sogen fandt bag en Dör, jeg forlængst havde passeret. Jeg har altid tænkt mig denne Hertuginde som blændende skjön, dog ikke saadan, som jeg nu har seet hende, med dette drommende Udtryk, med denne uendelige Ynde, med dette uforklarlige Blik,

der med magnetisk Kraft fængsler den henrykte Beskuer. — Tro ikke kjæreste Lina! jeg nu har givet Dig en nøiagtig Beskrivelse af Versailles; nei, min bedste Veninde, dette er kun et svagt Skyggebillede, af hvad Virkeligheden fremstiller, af det Billede, der lever i min Fantasie; men da der er ligesaa mange forskjellige Meninger om hvad der begeistrer, som der er Individer, der bøie sig under Begeistringens Herredömme, frygter jeg for at Du ikke altid kan dele mine Anskuelser, og vil derfor ikke nu længere trætte Dig med et og samme Thema. '— Haven, de store, verdensberömte Vandfald, de skyggefulde Alleer, de herlige Orangerier, de to yndige **Trianoer**, Ludvig XVIdes og Marie Antoinettes Yndlingssteder, der ligge skjulte i Parkens meest skyggefulde Alleer, henrykke, fortrylle Beskueren; men om jeg end vilde skildre Dig alt dette, vilde min Beskrivelse dog kun blive et mat Gjenskin af Virkelighedens Ynde, af den Erindring, min Indbildningskraft opbevarer, og vil jeg derfor venlig bede Dig forskaane mig for den Qval, at see et utro Billede paa Papiret, af hvad der i mit Indre omgives af en straalende Glorie.

Madame la Baronne de Laperrière.

Hver Søndagsaften her er en lille Soirée
Men slet Oplysning og ingen The,

Dette er desværre Skikken her i Huset,
  Og skal man blive lidt beruset,
Da tæres der kun paa Fantasiens Druer,
  Som sættes op og ned paa Skruer.
Leeg, Kortspil, Dands, Ordspil, Sang og Conversation
  Æstetisk herlig Declameren,
Vexler uafbrudt den hele lange Aften,
  Og svækker ofte Sjælekraften.
Dog — döe paa Ærens Mark, er som en Sner stolt:
  Ingensinde jeg tillader koldt,
At man i Sydens Lande vover indbilsk troe
  Aandskraft ei i Nordens Hjerter boe.
En Aften, det er alt meget længe siden,
  Jeg husker ikke nöie Tiden,
Da i en Silkeflöiels Kjole træder ind
  Let og yndig som en Zephyrvind,
Fru Baronesse Emma de Laperrière,
  Med aristocratisk noble Air.
Der bliver Larm i Leiren, Alle böie Knæ,
  Stille holder jeg mig kun i Læ;
Dog — et Minut, og om Kaminen i en Kreds
  Sidde Alle muntre og tilfreds.
Hvorfor hendes Naades Blik hviler stift paa mig
  Dette ene jeg begriber ei,
Da löses Gaaden, da pludselig jeg hörer
  Om Iis og Snee man Talen förer.
Jeg lytter skarpt; thi med megen Interesse
  Parlerer vores Baronesse;
Tilsidst hun naadig adresserer sig til mig;
  Dette Öieblik jeg glemmer ei,
Thi Ak! for hele Selskabet jeg Arme maae,
  Som et Phænomen fra Norden staae,

Emma vidste, der var et Land, man kalder Nord,
  Hvor Grævlinge, Björn og Ulve boer,
Men at see Mennesker fra Nordens kolde Pol,
  Drömte aldrig denne franske Sol. —
Vi talte derpaa siden om Mangt og Meget,
  Og blev tilsidst Charader leget;
Vid og Viisdom sprudlede fra Alles Læber,
  Nu veed jeg Angest ikke dræber;
Thi da Fru Baronesse de Laperrière
  Spörger hvor min Eloquence er,
Jeg troer at Födelandets Hæder staaer paa Spil
  Taler hende derfor dristig til:
„I Deres Selskab jeg glemmer at beklage,
  „Mit Förste aldrig vil behage,
„At forblive rolig trofast i min Lomme,
  „Vil altid ud i Verden komme.
„I Thalias Tempel elsker jeg mit Andet:
  „Men i mit Bæger blev el blandet
„Den uendelige Fryd og stille Glæde,
  „At have der et stadigt Sæde.
„Det Hele glemmer jeg for Öieblikkets Nu
  „Min Fru Baronesse! près de vous."
Nu mit Land var reddet; jeg hører kun Eloge.
  Alle raabe ud: „det er l'Horloge!"
Nu nogle Dage svinde som et Lynglimt hen,
  Hendes Naade kommer da igjen,
Var sidste Gang hun klædt i Yndigheds Gevandt
  Nu jeg hende som en Engel fandt.

* I Charader tage de Franske ikke Hensyn til Orthographien, kun til Udtalen. l'hor — Guld-Loge — l'horloge Uhr — Timeglas. —

Hun fører ene Ordet, jeg er ganske stum,
  Stor Forundring gjør som oftest dum.
"Jeg har", saa min Huldgudinde venlig taler,
  "Fri Adgang i Thalias Saler
"Car tous les jeudis Ministeren mig sender
  "En Loge, som jeg selv anvender,
"Og da Du er skildt fra Dine Venners Arme,
  "Saa kom, lad Sydens Dig opvarme,
"I min Equipage vil jeg Dig afhente
  "Forgjæves skal Du aldrig vente,
"Snart fører jeg Dig hen i Opéra comique,
  "I Français, alt som jeg Logen fik.
"Iaften gaae vi i Opéra national
  "Dette er en ny og herlig Sal,
"Spillet der er mindre godt; men lidt Dands og Sang
  "Nøier man sig med en enkelt Gang.
"Jeg agter ei at gjøre noget Toilette.
  "En Flôiels kjole er meer end net,
"Satin la Reine og Moiré gaaer vist ogsaa an
  "Blot toujours le vêtement montant
"Flor og Atlask bruges kun i Italiens.
  "Vær kun ganske simpel lille Ven."
Mit Svar var dette: "Da Du elsker Simpelhed
  "Jeg vil og udmærke mig derved,
"Flor og Atlask har aldrig været min Passion
  "Og af Flôiel er jeg ei Patron.
"Jeg dadler ei hos Andre denne noble Goût,
  "Kom for alting dette vel ihu,
"Jeg ønsker kun at staae i venlig Harmonie
  "Med en vis Madame Economie,
"Der Ak! altfor ofte lider af Capricer
  "Og kalder Luxus — tænk! — Sottiser.

"At følge Dig, Du Ædle! i beskeden Dragt,
"Overalt, hvor nylig Du har sagt,
"Det stemmer med hiin Dames lunede Natur.
"Takket vær, charmante Créatur!
"Det Offer, som Du ædelmodig bringer mig,
"Smykker med Roser min Fremtids Vei."

Den 20de December.

Takket være min elskede Madame de Laperriére, jeg har nu gjort Bekjendtskab med Theater Français, den store Opéra, Opera comique, Opéra national, la Varieté, le Vaudeville og Odéon. Opéra Italiens ligger sandsynligvis udenfor Mulighedens Rige, og Miraklernes Tid veed Du er ophört At beskrive Dig Parises Theatre, give Dig en Idee om disse Actricers og Acteurers herlige Spil, med Ord udtolke Musikkens gribende Toner, skildre Dig Sylphidernes etheriske Dands og Decorationernes tryllende Afvexling, vilde gjöre min Pen Ære og forskaffe Dig Glæde; men for dette Billede har min Fantasie ingen Farver, stum Beundring er det eneste Livstegn jeg formaaer at give, naar jeg henrykt begeistres af Rachels mesterlige, henrivende ildfulde Spil, alvexlende ifölge Caracterernes Fremstilling med vildt Raserie, stille Resignation og beundringsværdig Kraft. I Theater

Français gives kun tragiske og lyriske Forestillinger, fremstillende som oftest de gamle Romeres og Grækeres Caracteer og Costume, naar man seer Mademoiselle Rachel, Hr. Ligier, Hr. Bauvalet og Hr. Bovili i disse Forestillinger, fordyber man sig saa aldeles i hiin Tids Aand, at alle Nutidens Omgivelser ganske forsvinde for vort Blik. Jeg har seet Rachel i **Racinis Andromaque**; og hvad der uudslettelig bindes til min Erindring, er hendes i denne Rolle gribende, begeistrende Declamation, der lig Musikkens smeltende Toner, lig Basunens rædselopvækkende Lyd lader Sjælens fineste Nerver vibrere. Salen i Theater Français er ny restaureret og blænder endog de Franske ved sin Pragt. I den store Opera spiller for Öieblikket Mademoiselle **Masson Duprez Barroilet** og **Livor** de förste Roller. Da jeg, som Du veed, ikke er musikalsk, vover jeg ei at omtale disses herlige kunstneriske Sang, uden forsaavidt den indvirker paa mine Fölelser, der snart smelte hen i stille Vemod, snart vækkes som ved et pludseligt Tordenslag til forstummende Beundring, af hvad jeg ei kan fatte og begribe, dog for at blive Sandheden tro i alle dens Enkeltheder, vil jeg oprigtig tilstaae Dig, at jeg undertiden saa aldeles bedöves af den stöiende larmende Musik, at jeg frygter for at Brugen af Höreorganerne vil sige mig det sidste Levvel; troe imidlertid ikke, jeg er saa taktlös at meddele Nogen

denne Frygt, der muligens i de Franskes Øre kunde vække Tvivl om nordisk Begeistring for musikalsk Konst. Naar Cerito, Charlotte Grisi og Petitpas dandse, da er det som om etheriske Luftsyn skulde vise sig for min Fantasie, og var Naturen ikke saa aldeles imod mig, kom jeg sandsynligviis hjem som Dandserinde. — I Opéra comique morer jeg mig i Almindelighed bedst; uagtet vist ogsaa Alt der er over mine Fatteevner, er det dog en stor Fordeel for et umusikalsk Væsen, at i denne Opéra afvexler Conversation med Sang og Dands. Rocher og Alizard ere her de første Acteurer, og vise sig aldrig uden der fra Herrerne høres stormende Applaus og fra Damerne halvqvalte Suk. — Actricerne tiltale ellers i Almindelighed mere mit Hjerte end Herrerne; de gaae ikke, de dandse ikke, de svæve kun, deres Fod berører neppe Jorden. — Opera national er et ganske nyt Theater, er saaledes udstyret med en blændende Pragt og besøges som alle øvrige Theatre hver Aften af et talrigt Publicum. — Bouffé er den Acteur, der især henriver Publicum i Variété; jeg har der seet ham i pauvre Jacque og le Gamin de Paris. I pauvre Jacque beundrede jeg ham med samme Varme, som de Franske; men i le Gamin de Paris maatte jeg tænke paa det gamle Ordsprog, der siger: at man omsider dog altid vender tilbage til sin første Kjærlighed, og vare mine Tanker uaf-

brudt den hele Aften hos Madame Schrumff, der til Slutning seirende vandt den förste Priis. — Hvormange Theatre der findes i Paris kan jeg med Vished ikke sige Dig; men de vigtigste har jeg nævnt og kan endnu tilföie Theater Royal, Gaîté Gymnaze, Ambigus Delassemens Funambules og Theater Historique, i hvilket sidste ene fremstilles Alexander Dumas Arbeider. Om denne Forfatter ere Meningerne her hoist forskjellige. Nogle fradomme ham alt Talent, Andre forgude ham, skulde tilfældigvis Nogle holde den gyldne Middelvei, have de formodentlig bedst opfattet ham, jeg er blandt de Stupide, der tilbede ham. Foruden disse her opregnede Theatre, hvor der hver Aften gives Forestillinger, hører endnu Cirque og l'Hyppodrôme til de meget besøgte Forsamlingssteder. I Cirque har jeg ikke været, i l'Hyppodrôme har dermod en venlig Skjebne nogle Gange fört mig hen, og jeg, der omfatter Alt med Varme og Enthusiasme, var naturligvis ogsaa ved dette Tilfælde i de höiere Regioner. L'Hyppodrôme fremviser for en stor Deel det Samme som Cirque, kun mere storartet, mere fuldendt kunstnerisk. De Timer, jeg tilbragte der, levede jeg ganske i Middelalderens Tid, idet jeg der saae et tro Billede af Korsriddernes Rustninger og hin Tids glimrende Tourneringer. Foruden det for Ovelserne arrangerede Orchester gaves i Mellemacterne

ved en af de Forestillinger, jeg der hivaanede, Nummere af det militære Musikkorps to hundrede i Tallet, og denne Samling af harmonisk blæsende Instrumenter harmonerede saa vidunderlig röreude med mine Fölelser, at jeg tæller hine Öieblikke blandt de nydelsesrigeste, jeg har oplevet. — I Opéra Italien, hvor jeg som Du veed har opgivet Haabet om at komme, henriver i denne Tid Mademoiselle Alboni saa aldeles Publicum, at der endog til de aller beskedneste Pladse kjobes Billetter tre Uger iforveien. Billetter til de förste Loger i denne Opera koster 20 Francs og til det saakaldte Paradis 6 Francs. Endnu kunde jeg unnevns underholde Dig om forskjellige Concertselskaber, hvorhen jeg ofte ved en eller anden Bekjendt er henfört; men da dette kun vilde blive gjentagne Eloger over de Franskes udviklede kunstneriske Talent, vil jeg forskaane Dig for denne trættende Repetition, haabende Du derfor vil være mig ret meget taknemmelig.

Den 31te December.

Uagtet jeg har studeret Aladins Lampe og i Drömmenes Rige bygget de herligste Palladser, forskjönnede med det yndigste Gronsvær og Vio-

lernes tryllende Blaa, maae dog alle disse Billeder i ydmyg Beskedenhed vige for den Rideau, der igaar oprulledes for mit Blik. I alle Aviser har man i de sidste Dage læst Indbydelser til at besöge Jardin d'hiver, et Forsamlingssted, der hidtil har været ukjendt for det franske Publicum, og paa en Spadseretour til l'Arc de Triomphe, i hvis Nærhed denne Have er anlagt, henförtes jeg igaar til dette jordiske Paradis af mine Lykkes naadige Stjerne, der ved dette Tilfælde viste sig under en rig Sylphides Skikkelse, som boer her i Huset, „Mademoiselle Alexine Saunier.“ — Fra den mindre Entrée kommer man ind i en stor med herlige Malerier smykket Sal, i hvis Baggrund man seer et riigt Draperie af chinesisk broget Cassimir, der ved et mecanisk Tryllerie viger, naar Vandreren nærmer sig, og henrykkes da Beskuerens Blik af en i orientalsk Pragt og Yppighed yndig Blomsterhave, der nu midt i Vinterens barskeste Aarstid pranger med Midsommers fulde Glands. Aldrig har jeg dybere følt, hvor kraftlös min Pen er, end i dette Öieblik, da jeg saa gjerne önskede at give Dig en nöiagtig Beskrivelse over dette herlige Etablissement, hvis Begrundelse har kostet Eieren fire Millioner fem Hundrede Tusinde Francs. — Den hele Have, der giver Plads for entrent to Tusinde Spadserende er omcirklet, om jeg saa tör udtrykke mig, af en eneste stor Glaskuppel sammensat af

smaae Ruder forenede med fine Metalrør; ligeledes er hvert Blomsterbed indhegnet af lignende fine Rør, hvilke aandsynligviis meddele den nödvendige Varme for Planternes Væxt og Vedligeholdelse. — Denne Have kan aldeles ikke sammenlignes med nogetsomhelst europæiskt Anlæg — den er anlagt aldeles i österlandsk Smag, og seer man der alle mulige orientalske Træer og Planter, större og fuldkomnere end de almindelige Gevæxthuse kunne byde os. Ligeledes seer man Calypsos Grotte, hvis Indgang er forskjönnet ved et mangfe Favne höit Springvand, og rundt om paa forskjellige Steder ere anbragte store Vandkumme, forestillende smaae Indsöer, hvori der i hundredeviis vrimle röde og gyldne Fiske. Træt af denne Forlystelse gaaer man atter nogle Skridt, og man overraskes af Hække, dannede af hine omtalte Rör, der indeslutte utallige större og mindre Sangfugle, hvis Qviddren forkynde, at man kun omgives af Vaar og Sommer. Et Slags Gallerie, der minder om Babylons hængende Haver, er prydet med Millioner mangefarvede Blomster og viser sig som et Draperie rundt det hele Etablissement, der desuden er forskjönnet med herlige kostbare Marmorstatyer og smagfulde Arrangements saavel for det aviiselskende som for det for Forfriskninger passionerede Publicum. — Termometeret viste kun 10 Graders Varme og var saaledes Temperaturen meget behagelig, saa den

Spadserende ei behovede at forkorte sit Ophold i disse elyseiske Marker paa Grund af ubehagelig qvælende Hede. Da Entreen hertil kun betales med en Franc, vil dette yndige Sted upaatvivlelig blive talrig besögt og forskaffe Eieren et riigt Udbytte, saa meget mere, som der i Salonen ofte gives Baller, men som sandsynligviis ere Sidestykker til dem, jeg har omtalt i Chateau-Rouge. Forend der blev aabnet Adgang for Publicum, besögtes Haven af Hans Majestæt og hele Kongehuset, der Alle have tilkjendegivet varm Begeistring og forbausende Beundring, hvilket jeg beder man være min Talsmand, hvis Du skulde finde, at jeg med altfor megen Varme har omtalt dette begeistrende Vinterphænomen. — Om jeg tilbragte mit hele Liv i Paris, vilde jeg upaatvivlelig hver Dag kunne see noget Nyt, noget Lærerigt, noget der bevingede min Pen og opvakte Önsket om at meddele Dig mine Tanker og Bemærkninger; men rastlös iler Tiden hen og for trolig at benytte den ifölge min Reises egentlige Bestemmelse, maa jeg nu for Alvor tænke paa at sige Dig et ligesaa langt som venligt Levvel; thi ihvorvel la Methode Mnemonique Polonaise bidrager til i kort Tid klart og tydeligt at opfatte fremmede Sprogs Finesser, maa man dog anvende uendelig megen Flid for at tilegne sig disse, og forhöier maaske dette end mere hin Methodes Værd, da man som oftest ei forstaar ret at

vurdere de Goder, der opnaaes uden nogetsomhelst Offer, og er Tanken herom min eneste Trøst, naar jeg mangengang i Fortvivlelse ønsker Methode Mnemonique langt tilbage til Polen, hvorfra den oprindelig er kommen. — I det jeg nu vemodig siger Dig Farvel for strax at afsende disse Linier, hvis Nedskriven jeg vover at haabe vil forkorte Dig en eller anden Vinteraften, bringes Tanken uvilkaarlig tilbage til hiin Tid, da jeg, kun drømmende om Glæde og ukjendt med hvad Verden bringer, tilbragte Dagene med Dig og i Dine Omgivelsers elskelige Kreds — senere har jeg færdets meget om i Livet, været indført i mangen kjær og venlig Kreds, tømt mangt et Glædesbæger, forhøiet ved en og anden Malurtdrik; men hine Børnelege ere dog aldrig udslettede af min Sjæl, og paa denne Aarets sidste Dag, da saa uendelig mange venlige Billeder fremstille sig for mine Tanker og lade mig end engang opleve svundne uforglemmelige Timer, dvæler jeg dog ikke mindre gjerne ved de tidligst oplevede Scener, da intet fordunklede Glædens lyse Himmel, da hverken Tanken om Fortid eller Fremtid formaaede at kaste Skyggebilleder paa det Nærværendes speilklare Overflade.

I Tidens Strøm
Og Glemsels Flod
Svandt Barnets Drøm
Og stolte Mod

Men Mindets Fryd
Det svinder ei,
En største Pryd
Paa Livets Vei.

For Tanken staaer
I Haabets Krands
Det næste Aar
Med Spøg og Dands.

Kun Stjerneskjær
Og Glædessol,
Nu Ønsket er
Fra Pol til Pol

Et Alvorssky
Dog smykked' skjønt
Vort Liv paany
Som Vaarens Grønt.

Naar Mindet om
Den Tid, som svandt,
For Sjælen kom
I lyst Gevandt.

Og Venskab skrev
Med gyldne Træk:
"Hver Stormvind drev
Mit Scepter væk."

Til sidste Slag,
Som Hjertet slaaer,
Paa ukjendt Dag
I Fremtids Aar,

Gid Læser, at
Din Skjæbne maae,
Af Venskabs Skat
Sin Ynde faae! —

———